

**Debrecen-Bánki Református
Általános Iskola**

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2017.

TARTALOM

BEVEZETÉS

1.AZ ISKOLA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, CÉLJAI

1.1. Pedagógiai alapelvek rendszere

1.2. Az alapelvekből következő célok

2.AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ OKTATÓ-NEVELŐ MUNKA FELADATAI, MÓDSZEREI

2.1 Célokhoz rendelt feladatok

2.2 A pedagógiai folyamat eszközei, eljárásai

3.A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

4. A TELJES KÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

4.1. A teljes körű egészségfejlesztés célja

4.2.A teljes körű egészségfejlesztés feladatai

4.3. Alkalmazott módszerek

5. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

5.1.A közösségépítés feladatai

5.2.A közösségformálás tanórán kívüli szinterei

5.3. Az önkormányzás képességének kialakítása

5.4.A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása

5.5. Az iskola szereplőinek együttműködése

6.A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI

6.1. A pedagógusok általános feladatai, mintaadó szerepük

6.2. Az osztályfőnöki munka tartalma

6.3. Az osztályfőnök feladatai

7. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓK FEJLESZTÉSE

7.1. Kiemelt figyelmet érdemlő tanulók

7.2. A fejlesztést szolgáló pedagógiai tevékenységek

7.3. Tehetséges tanulók támogatása

7.4. A hátrányos helyzetű, szociálisan vagy mentálisan rászoruló tanulók gondozása

8. A TANULÓK RÉSZÉVÉTELE AZ INTÉZMÉNY DÖNTÉSI FOLYAMATAIBAN

9. A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNEREI

9.1. Szülőkkel való kapcsolat

9.2. A szülőkkel való kapcsolattartás alkalmi, formái

9.3. A tanulókkal való kapcsolattartás

9.4. Az intézmény külső partneri kapcsolatai

10. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYAI

10.1. Az osztályozó vizsga

10.2. A javítóvizsga

10.3. Kulcsponyi mérések, helyi vizsgák

11. A TANULÓK FELVÉTELÉNEK ÉS ÁTVÉTELÉNEK HELYI SZABÁLYAI

11.1. Az iskola felvételi eljárási rendje

11.2. A tanuló átvétele másik iskolából

12. AZ ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK - ISKOLAI TERV

12.1. Az elsősegélynyújtás ismeretének fontossága

13. HELYI TANTERV

13.1. A kerettanterv alapján összeállított helyi tanterv órahálója

13.2. Az iskola tantárgyi rendszere

13.3 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök

13.3.1. A kiválasztás szempontjai

13.3.2. Az oktatást segítő eszközök

13.3.3. Iskolai könyvtár

13.3.4. A tankönyvek térítésmentes igénybevétele biztosításának kötelezettsége

13.4. A NAT pedagógiai feladatainak helyi megvalósítása

13.4.1. Az erkölcsi nevelés

13.4.2. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

13.4.3. Állampolgárságra, demokráciára nevelés

13.4.4. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

13.4.5. A családi életre nevelés

13.4.6. A testi és lelki egészségre nevelés

13.4.7. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

13.4.8. Fenntarthatóság, környezettudatosság

13.4.9. Pályaorientáció

13.4.10. Gazdasági és pénzügyi nevelés

13.4.11. Médiatudatosságra nevelés

13.4.12. A tanulás tanítása

13.4.13. A NAT kiemelt kompetenciafejlesztési feladatai

13.5. A mindennapos testmozgás megvalósítása

13.6. A választható tantárgyak, foglalkozások rendje

13.7. A tanulók ellenőrzése, értékelése

13.7.1. A tanulók tanulmányi munkájának ellenőrzése, értékelése

13.7.2. A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei

13.7.3. A tanulók magatartásának, szorgalmának értékelése

13.8. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

13.9. A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

13.10. Egészségnevelési program

13.11. Környezeti nevelési program

13.12. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

13.13. A településen élő nemzetiségek kultúrájának megismerése

13.14. A tanuló jutalmazásával összefüggő elvek

13.15. Az iskolaváltás és a tanuló átvételének szabályai

13.16. A számonkérés rendje

13.17. A házi feladat meghatározásának elvei, korlátai

13.18. Az iskolában alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek

BEVEZETÉS

A Debrecen-Bánki Református Általános Iskola a Debrecen – Bánki Református Egyházközség által fenntartott iskola, és egyben a magyar közoktatási rendszer része. Alapításának és működésének célja, hogy a rábízott növendékeket a Szentírás útmutatásai alapján becsületes, tette és áldozatra kész, művelt keresztyén emberekké, szűkebb és tágabb közösségeik, egyházuk, hazájuk és magyar nemzetük felelős és hasznos tagjaivá nevelje.

Pedagógiai elveiben és célkitűzésében igyekszik megőrizni a Magyar Református Egyház szellemi értékeit, és törekszik a ma embere számára érthető módon közvetíteni.

AZ ISKOLA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, CÉLJAI

1.1. Pedagógiai alapelvek rendszere

Az iskola pedagógiai alapelvei rendszert képeznek, ahogyan az ember fejlődése is rendszerben értelmezhető folyamat.

Az iskola általános keresztyén alapokon álló pedagógiai alapelvei:

- A tanulók fejlődésének hosszú távú tervezése.
- Tartós és alkalmazható ismeretek életkorilag egymásra épülő rendszerének alkalmazása az oktatás folyamatában.
- Minden ember egyéni adottságokkal rendelkezik, sajátos környezeti hatások érik, nevelésében mindezeket figyelembe kell venni.
- A holisztikus szemléletű pedagógia az egész gyermeket fejleszti a testi, szellemi, lelki dimenziókat egyaránt.

1.2. Az alapelvekből következő célok

Az iskola hosszú távú pedagógiai célja megegyezik az alapításának és működésének céljaival, hogy a rábízott növendékeket a Szentírás útmutatásai alapján becsületes, tette és áldozatra kész, művelt keresztyén emberekké, szűkebb és tágabb közösségeik, egyházuk, hazájuk és magyar nemzetük felelős és hasznos tagjaivá nevelje.

Célja továbbá, hogy segítséget nyújtson a város és vonzaskörzete református gyülekezeteihez tartozó szülőknek, hogy kereszteselési fogadalmukhoz híven ne csak hitben nevelhessék, hanem hitben neveltethessék gyermekeiket.

Az iskolában alkalmazott pedagógiai módszerek rövidtávú céljait mindig az adott tanulócsoporthoz, az osztály életkora, fejlettsége, illetve ezen belül egyes gyermekek képességfejlesztési feladatai határozzák meg. Az iskolában folyó pedagógiai munka alapja a tanulók egyéni képességeinek kibontakoztatása, a református egyház tanítását követő erkölcsi értékrendjük, önálló gondolkodásuk kialakulásának formálása.

Fontos célkitűzés a tanulók egyéni képességeihez és a társadalmi elvárásokhoz igazodó legjobb tudás kialakítása, a tanuláshoz való képességek minőségi alapozása.

Az alsó évfolyamok biztos tudása a feltétele a felső tagozat és a középiskola eredményességének. Az önálló tanulás képessége, az új ismeretekhez való alkalmazkodás, az információk értelmezése és szűrése a mai ember számára alapvető életfeltétel.

A vallásoktatás célkitűzése szervesen illeszkedik az iskola pedagógiai alapelveihez. Életszerű helyzetek, saját élmények értelmezésével, a krisztusi példakép felmutatásával a jellemformálásra helyezi a hangsúlyt, hogy önállóan gondolkodó, s egyéni hite meggyőződéséből erőt merítő együttműködő közösségi felnőtté váljanak diákjai.

2. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ OKTATÓ-NEVELŐ MUNKA FELADATAI, MÓDSZEREI

2.1. Célokhoz rendelt feladatok

A felsorolt alapelvek és célkitűzések a pedagógiai munka terén az alábbi feladatokban jelennek meg.

Az általános iskola kiemelt feladata, hogy tanulói az olvasás-szövegértés és az alapvető matematikai logikai gondolkodás komplex feladatokban alkalmazható tudásával léphessenek a következő iskolafokozatba. Mindkét terület alapvető készségeket jelent a későbbi tanulási eredmények minőségéhez. Kiemelt feladat ezeknek a területeknek az egyéni különbségeket is kompenzáló fejlesztése.

A holisztikus szemléletből adódóan az iskolába lépő gyermekek egyéni képességstruktúrájának feltárása mellett fontos teendő a gyermek biológiai adottságait, és az őt érő környezeti hatásokat is figyelemmel kísérni.

További feladatok:

- A fejlesztési folyamat területenkénti meghatározása.
- Az ismeretek alapos és megértésre épülő tanítása, eszköztudás kimunkálása.
- Életkorilag adekvát ismeretanyag és módszertan alkalmazása a tanulók kiegyensúlyozott értelmi, akarat, érzelmi nevelése érdekében.
- A pedagógiai folyamat kulcspontjainak ellenőrzése egyénenként.
- A tanulók erkölcsi értékrendjének fejlesztése a napi valós élethelyzetek elemzésével, irodalmi példák megismerésével.
- Az előzetes tudás – az otthonról hozott ismeretek rendszerezése.
- Önművelésre való igény kialakítása.
- A közösségi magatartás keresztyén normáinak elsajátítása a családok vallásos nevelési szokásainak tiszteletben tartásával.
- A művészetek, a sport területén kimagasló képességek korai fejlesztésének támogatása.
- Az alsó tagozat biztos ismereteire építő tantárgyi tehetséggondozás.
- Az élethosszig való tanulás képességének kimunkálása, az információ-technológiai eszközök eszközszintű alkalmazásának elsajátíttatása.
- Továbbtanulás, pályakép alapozása.

2.2. A pedagógiai folyamat eszközei, eljárásai

A nevelés, oktatás az a pedagógiai folyamat, amelyet életkorilag, és a tanulók egyéni fejlettségének alapján módszertani szakaszokra lehet osztani.

Az egyes fejlesztési szakaszokhoz rendelt feladatokat hatékony módszertani eljárással párosítva jobb eredményt érhetünk el.

Az iskola tanulásszervezési módszereinek alapjául a Caroll-féle modell tapasztalatait, a Piaget által kidolgozott eljárásokat és a Kollégium egykori tanárainak utókorra hagyott ismereteit alkalmazza.

Alapvető pedagógiai lényege, hogy a hatékony tanulási folyamat tervezésénél elsősorban az egyéni képességeket, a tanulásra egyénileg ráfordítandó időt és az előzetes tudás tényezőit kell figyelembe vennünk.

A tanulók egyéni különbségei az iskola kezdetén nagy szórást mutatnak. Az azonos elvárás, a tananyag azonos ütemű feldolgozása a tanulásban akadályozott és a tehetséges tanulókat is korlátozza a fejlődésben.

Az első két évfolyam legfőbb célja a későbbi évek tanulási képességeinek, ismeretszerző technikáinak, közösségi normáinak, és a gyermekek tanuláshoz való pozitív motivációjának kialakítása.

A pedagógiai folyamat kezdő szakasza elsődlegesen a prevencióra épül.

Az egyéni eltérések feltárása és célzott fejlesztése a képességstruktúra kiegyenlítésére törekszik. Az alapkészségek kialakulásához egyénenként különböző ráfordított időre van szükségük a tanulóknak. A lassabban kialakuló olvasási képesség mellett is lehet egy tanuló felső tagozatban kimagasló tanulási teljesítményű, és a szorzótábla megtanulásával lassabban boldogulóból is lehet fizikus, matematikus.

Az egyénileg szükséges gyakorlási idő biztosítása lehetőséget ad a stabil alapkészségek kialakulására. A Carroll- féle tanulásszervezési modell másik fontos eleme az előzetes tudás. Az új ismeret tanításakor a tanulónak rendelkeznie kell olyan tudássalappal, asszociációs bázissal az adott ismerethez, amihez ráépíthető az új ismeret. Ennek hiányában csak korlátozottan alkalmazható, verbális ismeret válik belőle. Ha bizonytalan az előzetes tudás, akkor az új ismerettel kiegészülve későbbi hibás alkalmazást eredményezhet. Egyszerű példán keresztül megérthető a módszer lényege: ha a szorzótábla pontos ismerete nélkül tanítja a pedagógus az írásbeli szorzást, akkor az eredmény többnyire hibás. Felső tagozatban, ha nem érti a százalékszámítást, akkor pl. a fizikai, kémiai feladatoknál hibás eredményt produkál, szakmunkák végzésénél pedig komoly kár származhat belőle.

A tanulók alapkészségeinek fejlődését mérésekkel kísérjük. A mérések kidolgozott eszközrendszere a pedagógiai munka szerves része.

A tanuló fejlesztése rendszerfolyamat, hiszen az öröklött adottságai, az irányított iskolai hatás, és a további környezet (család, utca, stb.) kölcsönhatásában kialakuló változásként lehet értelmezni. Ezeket a tényezőket együttesen kell figyelembe venni a gyermekek fejlesztésében.

Az iskolai tanulás során a tanulók:

- Emlékezeti tartalmakat sajátítanak el.
- Tevékenységeket gyakorolnak be.
- Bizonyos tapasztalatok alapján magatartásukat változtatják.
- Megértés, illetve belátás útján új problémákat oldanak meg, vagy még nem tapasztalt helyzet felett úrrá lesznek.
- Felismernek bizonyos rendszereket.

- Egyéni tulajdonságaik fejlődésének folyamatában formálódik személyiségük.

A tanulás eredményessége az emlékezés, a gondolkodás és a tanulás funkcióinak függvénye.

Ezeket kell szem előtt tartani az első két év alapozó munkájában a későbbi iskolai kudarcok kivédéséhez. A kisgyermekkor biológiailag is intenzív érési folyamattal társul. Az agy szenzitív területeire irányuló, időben megvalósuló célzott hatással korrigálhatók a gyengébben fejlett területek, így a magasabb fejlettségű képességek a későbbiekben szabadabban fejlődhetnek.

Az iskolába lépő gyermekek között lévő életkorilag is nagy különbségek elfedhetik a későbbi tanulási problémákat, ezért a tanulók felmérésénél az életkort is szem előtt kell tartani.

Az emlékezet fejlesztése elsősorban versek, irodalmi, bibliai szövegek memorizálásával történik, ezzel gyarapítva szókincsüket, formálva szépérzéküket.

A tanulás eredményességét befolyásolja a tanítás minősége. Ez sokoldalúan megközelíthető fogalom. Befolyásoló tényezői a tanár személyisége, egyházi iskolában a tanár keresztyén életszemlélete, tanítási stílusa, az alkalmazott eszközök, tanításszervezési eljárások, a tanítási környezet egyéb hatásai. A tanítás minőségét befolyásoló tényezők közül a tananyag és az alkalmazott módszer az a terület, aminél az életkori sajátosságokat leginkább figyelembe kell venni.

Fiatalabb korban az affektív célokra, a tanulás megszerettetésére, a felfedezés örömeinek megismerésére érdemes nagyobb hangsúlyt fektetni. Az ismereteket integráltan, probléma-centrikusan, gyakorlati módon célszerű megközelíteni.

Piaget elmélete szerint alapvető fontosságú a dolgok természetének megértéséhez a tapasztalás. Az új ismeretek csak akkor tudja a tanuló az előzőekhez asszimilálni, és a meglévő ismereteket az újjal beépülve bővíteni, ha azok illeszkednek a gyermek életkorához, gondolkodásának fejlettségéhez.

A környezet valós megismerése 6-10 éves életkorban építi a gondolkodási struktúrát. A tapasztalati úton szerzett megismeréssel jól felépített fogalmak alakulnak ki, s a természeti környezetben való tájékozódást segítik. A csupán képekről, filmekből, tanári magyarázatokból szerzett tudás nagyrészt csupán verbalitás, s hiányos asszociációkra ad lehetőséget. A környezetünk valós megismerésével alapozhatók meg a későbbi biológia, fizika, kémia, földrajz tantárgyak.

A gondolkodási műveletek rendszeres gyakorlása segíti a tanulók műveleti gondolkodásának kialakulását, míg a feladatok megértés nélküli begyakorlása szorongást, és bizonytalan tudást eredményez.

A felső tagozat feladata az alapkészségek megszilárdítása, az igényes önműveléshez, önálló tanuláshoz, ismeretszerzéshez szükséges képességek kifejlesztése, az együttműködési készség gyakoroltatása, a keresztyén közösségi normák magasabb szinten történő értelmezése.

Ebben a szakaszban a preventív folyamatsegítést felváltja az ismeretek sokrétű alkalmazása, a tehetséges területek gondozása, a tanuló képességének megfelelő intenzív ismeretátadás.

Az ismeretek közvetítése és a képességek fejlesztése nem állítható egymással szembe, e tevékenységeket együtt, integráltan lehet megvalósítani. A gondolkodás és a képességek fejlesztését az iskola helyi tanterve is az ismeretek közvetítésével együtt kezeli.

A tanulás hatékonyságát befolyásoló tényező az érzelmi viszonyulás. Az iskolai tanulás iránti pozitív motivációt elősegíti az előzőekben felsorolt feltételek teljesülése is. Ha a tanítás jó minőségű, ha konstruktívan tud beépülni az előző tartalmakba, a siker megerősíti a tanulás iránti érzelmi motivációt.

A jellemformálásban a kapott talentumok iránti felelősség, a közösségért vállalt felelősség, az ember teremtett világ iránti egyéni felelőssége, a keresztyén magatartási normák alakítása kap hangsúlyt. Az egyes tantárgyaknál érvényesülő pedagógiai módszertani eljárásokat és eszközöket a helyi tanterv megfelelő fejezetei tartalmazzák.

Valamennyi évfolyamon érvényesülő eljárások:

- Kiemelt figyelmet fordítunk a családokkal való folyamatos kapcsolattartásra, a nevelési folyamat összehangolása érdekében.
- Tanulóinkat egyéni képességei, adottságai szerint kezeljük, és megkeressük fejlesztésük leghatékonyabb lehetőségét.
- Tanítványainkat az iskolán kívül szerzett információk szűrésére, az értéktudatos keresztyén magatartásra ösztönözzük.

3. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

Az ismeretanyag tanításával egy időben közvetít a pedagógus értelmi, érzelmi, erkölcsi mintákat, melyek meghatározó módon épülnek be a gyermek személyiségébe, befolyásolva későbbi lehetőségeit.

A református elemi iskola színvonalának alapvető meghatározója pedagógusai egyénisége, szaktudása, szolgáló hite. A pedagógus vezető, szervező, mintaadó szerepet tölt be. Munkája során a gyermek nevelése nem csupán feladat, hivatás, hanem felelős szolgálat.

A megfelelő pedagógiai hatás eléréséhez a tanári pályára alkalmas keresztyén személyiségen túl, a gyakorlatban a következő feltételek szükségesek:

Alsó tagozaton kevés pedagógus vegyen részt a kisgyermek nevelésében, minél több időt töltsön tanítványaival, és minél hosszabb ideig érvényesüljenek az azonos pedagógiai elvárások.

Az azonos gyermekcsoportban dolgozó nevelők együttműködően építsenek egymás munkájára, azonos normarendszer érvényesüljön a pedagógiai folyamatban.

Felsőbb évfolyamokon is szükséges a pedagógusoknak naponta időt és figyelmet fordítani a gyermekek problémáinak megbeszélésére. A serdülőkor kritikus, szélsőséges és érzékeny érzelmi állapotában lévő tanulókkal is mértéktartónak és következetesnek kell lenni.

A szaktanároknak minőségi szakmai tudással kell rendelkezniük, igényesen készülni az órákra, amivel mértékadó mintát közvetíthetnek a tanulók számára.

A keresztyén életvitel és magatartási normák kisebb korban a mintakövetéssel, és az elvárt és kialakított szokásokkal formálódnak. Később a megértés és az elfogadás formálja a tanulók jellemét.

A nagyváros zaklatott élete, az iskolán kívüli rendezetlen információtömeg a gyermekek lelki világára jelentősen hat. Naponta több erős, agresszív inger éri őket. Ezt a hatást rendszeresen ellensúlyozni kell, ha csak korlátozott lehetőség adódik is rá az iskolában. A feldolgozatlan információk félelmet, szorongást kelthetnek, agresszivitást vagy éppen ellenkező irányú jellemformálódást okozhatnak.

A tanulási időt minden nap megelőzi egy lelki feltöltődést vagy éppen lelki megnyugvást elősegítő beszélgetés. A gyerekek a különböző tanáregyéniségek segítségével a napi dolgokban kapnak útmutatást, valós problémáikra keresztyén értékrendű választ.

A jellemformálás fontos területe az együttműködési készség alakítása. Ennek alkalmi a közös játékok, a közösen előadott műsorok a templomi alkalmakon, az osztályprodukciókra épülő farsang, a sportfoglalkozások és kézműves szakkörök.

A tananyagként feldolgozott, olvasott irodalmi művek - az egyéni képességek és a környezeti hatások függvényében - szintén a személyiségformálás eszközei.

A szociokulturális különbségek a közös keresztyén normarendszerrel oldhatók, s tanulók valós képességei kibontakozhatnak, személyiségük egyéniségüknek megfelelően fejlődhet.

Neveléssel közvetítjük azokat az értékeket, amelyek segítségével a mai társadalom hatalmas információáradatában tanulóink képesek tájékozódni.

4. A TELJES KÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

A Biblia azt tanítja, hogy az ember azáltal ember, hogy egységet képez benne test és lélek. Elválaszthatatlanok egymástól. A teljes körű egészségnevelés tehát az egész gyermekre irányuló fejlesztési feladat. A keresztyén valláshoz kapcsolódó holisztikus pedagógiai szemlélet természetes része.

4.1. A teljes körű egészségfejlesztés célja

A teljes körű egészségfejlesztésre vonatkozó, rendeletben meghatározott célok:

(1) A nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

(2) A nevelési-oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési-oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek, a tanuló és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek, a tanuló egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

4.2. A teljes körű egészségfejlesztés feladatai

(3) A nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek, a tanuló egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

a) az egészséges táplálkozás,

b) a mindennapos testnevelés, testmozgás,

c) a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,

d) a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése,

e) a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,

f) a személyi higiéné területére terjednek ki.

4.3. Alkalmazott módszerek

Tanulóinknak bemutatjuk, és gyakoroltatjuk velük az egészséges életmódot szolgáló tevékenységi formákat.

Életkoruknak megfelelő ismereteket tanítunk és módszereket alkalmazunk.

A tanulók életkoruknak megfelelő szinten, a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében foglalkoznak az egészség megőrzésének szempontjából legfontosabb ismeretekkel, mint például:

- a lelki egészség és a keresztyén életvitel kapcsolata,
- a lelki egészség és a testi egészség kapcsolata,
- a családi és kortárskapcsolatok,
- az egészséges környezet és a testi-lelki harmónia,
- az aktív életmód, a sport,
- a személyes higiénia,
- a táplálkozás,
- az alkohol- és kábítószer fogyasztás, dohányzás,
- a szexuális fejlődés.

5. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

A keresztyén ember tisztában van azzal, hogy az ember a teremtetség részeként nem önmagának él. A Biblia útmutatása alapján céljainkat nem egyedül kell kijelölnünk és elérnünk. „Mert ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben, ott vagyok közöttük.” (Mt 18,20)

A szülők jelentős része, és a pedagógusok is gyülekezetekhez tartoznak, s ez értékes integráló része az iskolai közösségnek. A hasonló értékrend nagyban hozzájárul a szülőkkel való jó együttműködéshez.

A tanulók közösségei elsősorban osztályközösségek, de egyéb elfoglaltságaik során más kisebb közösségeknek is rendszeres tagjai, mint pl. sportkörök, szakkörök, érdeklődési körök. Ezek egyúttal erősítik az iskolai közösséget.

5.1. A közösségépítés feladatai

Az alsóbb évfolyamokon a közösségépítés leghatásosabb eszköze a közös játék. A népi gyermekjátékok, a sportjátékok és a néptánc is. A tananyagban feldolgozott irodalmi példák tematikája segíti az egymásra figyelő magatartás, és a közös csoportnormák kialakulását.

Felső tagozaton az egyéni képességekhez mért tanulmányi munka és közösségi magatartás a mércéje a tanuló diáktanácsba való bekerülésének. Természetesen választódnak ki az évek során a közösségi képviselőket felvállaló diákok, akik majd a gimnáziumi évek során használhatják szerzett tapasztalataikat.

Pedagógiai feladatok:

1. A különféle iskolai tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása.
2. Az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségekben a bizalom és a szeretet erejére építve lehet a tanulók optimális fejlődését segítő jó légkört biztosítani.
3. A képmutatás nélküli csoportnorma munkálása. Az érdekkapcsolatok és a sivár utánpótlásra épülő normák hatásának tompítása.

A református iskola nevelési színtere nem szorítkozik a tanítási órára. Az iskola nevelői a tanulók egész napi viselkedését figyelemmel kísérik, segítik a közösségeket az egységes értékrend kialakulásában. A keresztyén pedagógus egyszerre nevel és oktat, személyes példájával, útmutatásaival, elvárásaival azon munkálkodik, hogy az iskola tanulói egy azonos mértéken nyugvó, de egyéniségükben és képességeikben eltérő, egymást megbecsülő és szerető közösséggé formálódjanak.

4. A tanulók életkori fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében. A tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a kisgyermek heteronóm - a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró- személyiségének lassú átalakulásától az autonóm - önmagát értékelni és irányítani képes - személyiséggé válásig.

5.2. A közösségformálás tanórán kívüli színterei

Tanulószoba

A tanulószoba biztosítja a tanulók másnapi felkészülését. Az egymásra figyelő, segítő magatartás gyakoroltatásának helyszíne. A tanulás utáni társasjáték, szabadidős tevékenység a különböző osztályba járó gyerekek közösségét erősíti, s ez által jó hatással lehet az iskolai közösségi életre is.

Szakkörök

Az azonos érdeklődésű tanulók közössége. Az iskola olyan szakkörök működését segíti, amelyek értékrendjével összhangban vannak.

Hitéleti alkalmak

Tanévnyitó és tanévzáró istentiszteleteinket, valamint egyházi ünnepeinket, az iskolát életre hívó gyülekezet iránti kötődés kifejezéséként a templomban tartjuk.

Az iskola vonzáskörzetébe a Debreceni Egyházmegye gyülekezetei tartoznak.

A szülőkkel együtt az éves munkatervnek megfelelően meglátogatunk egy-egy hozzánk közeli debreceni gyülekezetet, ahol egy-egy évfolyam tanulói műsorral szolgálnak. A szülők megismerik egymás gyülekezeteit, lelkipásztorait, és a különböző évfolyamok tanulóit. A tanulók hozzászoknak a szerepléshez, a műsor közbeni egymásra figyelésre.

Az adventi ünnepi készülődés részeként az egyik évfolyam műsoros szolgálata az idősek nappali ellátásában.

Tanulmányi kirándulások

A tapasztalati úton szereshető ismeretanyagot túl az osztályközösség tagjait összekovácsoló élményanyaggal gyarapszik.

Farsang

Sajátos farsangi multságunk az osztályközösségek nagy próbatétele. Az alsó tagozaton szerzett szereplési tapasztalatokra építenek a felső tagozatos osztályok egyedi farsangi produkciói. A produkciót a tanulók együtt találják ki, szervezik, és pedagógus segítségével begyakorolják. A farsangi multságon az osztályok ezekkel az igen színvonalas jelmezes jelenetekkel versenyeznek, ahol az osztály leleményessége, tagjainak együttműködése, egymásra figyelése minősítő szempont.

Önkéntes feladatok

Tanulóink számára természetes feladat a Magyar Református Szeretetszolgálatnak nyújtott önkéntes segítség. A közös jó cél erősíti az iskola értékrendjét a tanulóknál.

5.3. Az önkormányzás képességének kialakítása

A tanulói közösségeket segítjük, hogy nevelői irányítással fokozatosan fejlődve, közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréseért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve harmadik-negyedik évfolyamtól az osztály érettségétől függően az elvégzett munkát értékelni tudják.

5.4. A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása

Nem állítunk tanulóink elé elérhetetlen célokat, csupán irányokat jelölünk ki, megismertetve velük azokat a normákat, amelyek a keresztyén életvitel kereteit adják, s amely alapja iskolánk közösségeinek. Az iskolai hagyományok kialakításánál figyelembe vesszük a mai társadalmi környezetet, és az elődöktől örökölt értékeket. A jól funkcionáló hagyományörzés egyben a közösség tagjainak összetartozását is erősíti.

- Az ünnepi alkalmainkat templomban tartjuk, ahol ünnepi műsorral kedveskedünk az igehirdetés után a gyülekezet közösségének.
- Az iskola második tanévnyitójától kezdve az ünnepélyes tanévnyitó istentiszteletén a negyedik osztályos tanulók köszöntik a kis elsősöket.
- A Reformáció ünnepéről az őszi szünet előtti utolsó tanítási napon emlékezünk meg, illetve felhívjuk a figyelmet a Nagytemplomban tartandó összevont protestáns kórus szolgálatával történő ünnepi alkalomra.

- Minden ünnepi alkalmon és református versenyen viselik az iskola diákjai az iskola logójával ellátott nyakkendőt/sálát.
- A református iskolák szervezésében történő versenyeket megelőzően házi versenyeken mérettetnek meg a nevező tanulók.
- A Bánki Krónika és a Békesség újság ad lehetőséget az iskolában folyó eredményekről, érdekességekről szóló cikkek, írások megjelentetésére.
- Március 15-i megemlékezésünk alkalmával megkoszorúzzuk gyülekezetünk kopjafáját.
- A tavaszi szünetet megelőző utolsó tanítási napon (nagyhét) és áldozócsütörtökön a templomban istentiszteleten veszünk részt.

- Az iskola elsős tanulói (esetleg a tanév során más osztályba érkezettek) a tanév végén fogadalmat tesznek a templom falai között (ünnepélyes szülői értekezlet).

5.5. Az iskola szereplőinek együttműködése

A napi tevékenységek a tanulók és az iskola munkatársi közössége kapcsolatában szerveződnek. Ebben a kapcsolatban a nevelt és a nevelő, a mintaadó felnőtt és a mintakövető gyermek jelenik meg. A felnőttek, pedagógusok és technikai munkatársak munkája a gyermekek ellátása, az intézmény célkitűzéseinek megfelelő nevelése, oktatása. A szülőkkel való kapcsolatban a felelősségi szintek fordítottak. A pedagógusok, ha szolgálatként végzik is munkájukat, csak a szülő segítő partnereként vannak jelen a gyermekek nevelésében. A felelősség elsősorban a szülő vállán nyugszik. Az intézmény fenntartójának céljait az iskola napi munkájában valósítja meg. A presbiteriánus rendszerű egyházi felépítettségben az iskolához tartozó gyülekezetek, és a református közösségekbe tartozó szülők is képviselik a fenntartó Debrecen-Bánki Református Egyházközség elvárásait.

Az együttműködéssel kapcsolatos feladatok

Elsődleges feladat tisztázni a közös célokat, megismerni egymás elvárásait, és jól hozzáférhető módon közölni a saját célokat, és alkalmazásokat.

A szülőknek és a pedagógusoknak el kell választaniuk a részfeladatokat a gyermekek nevelésében. Melyek azok, amelyeket a családban, az otthoni környezetben kell elsajátítani, és melyek azok az ismeretek, készségek, jártasságok, amelyekért az iskola felel. Hol vannak a közös pontok. A jó együttműködés alapja az elhatárolt feladatok rendszere, és a közös alapokon álló nevelési célok.

Kölcsönösen biztosítani kell az iskola szereplőinek információcseréjét.

Az iskola munkatársai együttműködésének belső rendszerét a Szervezeti és Működési Szabályzat tartalmazza.

6. A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI

6.1. A pedagógusok általános feladatai, mintaadó szerepük

A református iskola legfőbb értéke az ember. Az oktatás, nevelés eredményességének egyik kulcsa a pedagógusok által képviselt kulturális, lelki és hitvallásos minőség. Az iskola pedagógusainak mindennapi nevelői munkája megfelel a Magyar Református Egyház által közvetített értékrendnek.

A református iskola pedagógusa tanítványai szeretetére és bizalmára épít.

Lehetőleg jó kedvvel, jó lelki környezetet nyújtva a körülötte élőknek, következetesen végzi munkáját.

Egyszerre tanít, nevel és evangelizál. A keresztyén kérdésekre keresve a mai kor válaszait, segít tanítványainak útravalót gyűjteni életük későbbi szakaszaihoz.

Kollégáiról, munkatársairól a tanulók előtt tisztelettel és megbecsüléssel beszél.

Családközpontú szemléletet képvisel, azt kifejezésre juttatja munkájában és szavaiban.

Együttműködik a nevelőközösséggel, a nevelési nehézségeket közösen próbálják megoldani.

Bizalmasan kezeli a kollégákkal, az osztályokkal és az iskolával kapcsolatos információkat, az iskolával és munkájával kapcsolatos szolgálati titkot megőrzi.

A köznevelési törvény szövege alapján összeállított feladatai:

A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, oktatása, a kerettantervben előírt törzsanyag átadása, elsajátításának ellenőrzése, beilleszkedési és tanulási nehézségekkel küzdő tanuló esetén az egyéni fejlesztési tervben foglaltak figyelembevételével.

Nevelő és oktató munkája során gondoskodik a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról, ennek érdekében megtesz minden tőle elvárhatót, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozik, szükség szerint együttműködik gyógypedagógussal vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, hogy a bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetű gyermek, tanuló felzárkózását elősegítse.

Segíti a tehetségek felismerését, kiteljesedését, nyilvántartja a tehetséges tanulókat.

Előmozdítja a gyermek, tanuló erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekszik azok betartására.

Egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre neveli a gyermekeket, tanulókat.

A szülőt (törvényes képviselőt) rendszeresen tájékoztatja a tanuló iskolai teljesítményéről, magatartásáról, az ezzel kapcsolatban észlelt problémákról, az iskola döntéseiről, a gyermek tanulmányait érintő lehetőségekről.

A gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében megtesz minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő – és szükség esetén más szakemberek – bevonásával.

A gyermekek, a tanulók és a szülők, valamint a munkatársak emberi méltóságát és jogait maradéktalanul tiszteletben tartja, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ ad.

Az ismereteket tárgyilagosan, sokoldalúan és változatos módszerekkel közvetíti, oktatómunkáját éves és tanórai szinten, tanulócsoporthoz igazítva, szakszerűen megtervezi, irányítja a tanulók tevékenységét.

A kerettantervben és a pedagógiai programban meghatározottak szerint érdemjegyekkel vagy szövegesen, sokoldalúan, a követelményekhez igazodóan értékeli a tanulók munkáját.

Részt vesz a számára előírt pedagógus-továbbképzéseken, folyamatosan képzzi magát.

Tanítványai pályaaorientációját, aktív szakmai életútra történő felkészítését folyamatosan irányítja.

A pedagógiai programban és az SZMSZ-ben előírt valamennyi pedagógiai és adminisztratív feladatait maradéktalanul teljesíti.

Pontosan és aktívan részt vesz a nevelőtestület értekezletein, a fogadóórákon, az iskolai ünnepségeken és az éves munkaterv szerinti rendezvényeken.

Határidőre megszerzi a kötelező minősítéseket.

Megőrzi a hivatali titkot.

Hivatásához méltó magatartást tanúsít.

A gyermek, tanuló érdekében együttműködik munkatársaival és más intézményekkel.

Folyamatosan fejleszti önmagát, keresi a pedagógia hatékony nevelési, oktatási eljárásait, rendszeresen bővíti tudását saját szakterületén.

Ismeri az iskola létrejöttének történetét, a református iskolai hagyományokat és munkaköri kötelezettségén túl őrzi, vigyázza azt a következő nemzedék számára.

6.2. Az osztályfőnöki munka tartalma

A pedagógiai munka nevelési részének legszebb és legfelelősebb oldala az osztályfőnök tevékenysége. A közösség vezetője, a közös normarendszer átadója. A tanulók napi tanulási és lelki problémáinak meghallgatója, segítője. A református iskola osztályfőnökének különösen fontos, hogy tanítványaival szeretetteljes, bizalmi kapcsolata alakuljon ki. Alsóbb évfolyamokon a vezető irányító, értékátadó szerepe az elsődleges. Az osztályok normarendszerének kialakulásával párhuzamosan támogató szereppé válik, biztatva a tanulókat önálló döntéseikben, segítve az osztály közösségi életét.

6.3. Az osztályfőnök feladatai

Az intézmény és a munkaközösség munkatervében rögzített szakmai és pedagógiai feladatok előkészítése és végrehajtása.

Javaslatot tesz az iskolai munkaterv osztályát, évfolyamát érintő pedagógiai, szervezési, stb. feladataira.

Részt vesz az osztályfőnöki munkacsoport megbeszélésein és értekezletein.

Kiemelt figyelmet fordít a dokumentumok kitöltésére: napló, anyakönyv, bizonyítványok, stb.

Vezeti a tanulók dicséretével, elmarasztalásával kapcsolatos bejegyzéseket.

Figyelemmel követi a tanulók igazolt és igazolatlan hiányzását, 8 napon belül igazolja a hiányzásokat, elvégzi a szükséges értesítéseket.

A tájékoztató füzetben írott üzenet útján értesíti a szülőket a tanuló gyenge vagy hanyatló tanulmányi eredménye, vagy súlyos fegyelmi vétsége esetén.

Előkészíti és megszervezi osztálya tanulmányi kirándulását, az előírt időben leadja a kirándulási tervet.

Tájékoztatást nyújt a tanulók részére szervezett szabadidős programokról.

A tanulókat és a szülőket tájékoztatja azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak.

A tanulók anyagi veszélyeztetettsége esetén gyermekvédelmi támogatás megállapítását kezdeményezi.

Szociális segélyek, célzott támogatások elosztására javaslatot tesz az iskola vezetésének.

Figyelemmel kíséri tanítványai családi hátterét, iskolán kívüli elfoglaltságait.

Nevelési tervet, osztályfőnöki tanmenetet készít, amely összhangban áll a református közoktatási törvény és az iskolai pedagógiai program alapelveivel.

Kapcsolatot tart az osztályába járó diákok szüleivel, a Szülői Tanáccsal az osztály diák-önkormányzati képviselőivel.

Biztosítja az osztály képviselőinek a diák-önkormányzati megbeszéléseken és az évi rendes diákközyűlésen való részvételét.

Folyamatos kapcsolatot tart az osztályában tanító tanárokkal, az osztály vallástanárával.

A konferenciát megelőzően legalább 3 nappal bejegyzi javaslatát a tanulók magatartás és szorgalom jegyére.

Előkészíti a szülői értekezletek lebonyolítását, közreműködik az iskola szülőkkal és tanulókkal kapcsolatos minőségbiztosítási tevékenységében.

Közreműködik a tanulói tankönyvtámogatások iránti kérelmek összegyűjtésében és elbírálásában.

Részt vesz osztálya ünnepi istentiszteletre készülő műsorának, egyéb közös felkészülésének, farsangi műsorának, stb. előkészítő munkálataiban.

Minden tanév első hetében ismerteti osztályával az iskolai házirendet.

Közreműködik a választható foglalkozások felvételének lebonyolításában.

Folyamatos figyelmet fordít osztályának dekorációjára, a faliújság karbantartására.

A tanév elején osztálya számára megtartja a tűz-, baleset- és munkavédelmi tájékoztatót, az oktatásról szóló feljegyzést aláírhatja a tanulókkal.

Nyolcadik évfolyamon segíti és előkészíti osztálya tanulóinak középiskolai tanulmányokra történő jelentkezését.

7. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓK FEJLESZTÉSE

Az iskola pedagógiai alapelve alapján a minden egyes tanulóért felelősséggel tartozunk. Kiemelt figyelmet biztosítunk minden olyan tanulónak, akinek erre egészsége, lelkiállapota, családi eseményei miatt szüksége van.

7.1. Kiemelt figyelmet érdemlő tanulók

A törvényi szabályozás alapján:

a) Különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

aa) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,

ab) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló (az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelhető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség),

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló.

A református iskola céljai és feladatai között szerepel - hitvallásának megfelelően - hogy segítse a szülőt gyermeke nevelésében. A tanulással, iskolai teljesítménnyel, magatartással összefüggő nevelési oktatási feladatok az első két évben rendezhetők a leghatékonyabban. Ehhez mindenképpen szükség van a szülők együttműködésére.

A későbbi tanulási zavarok igen jelentős mértékben csökkenthetők, ha a kisgyermekkor rendkívül szenzitív időszakát pedagógiaileg optimálisan használjuk ki.

Ugyancsak erős támogatást kap a tehetséges tanuló, ha ebben az időszakban egyéni igényeinek megfelelően a képességfelmérések alapján segítséget kap kevésbé fejlett oldalainak fejlesztéséhez. Így a későbbi években a képességoldalok nem akadályozzák, hanem segítik egymást. Az életkorilag adekvát ismeretek, a gondolkodási műveletek célzott tanítása, az egyéni tempó figyelembe vétele, a kulcsponatok rendszeres ellenőrzése segíti a tanuláshoz szükséges képességek, készségek, és az egyéni tanulási technikák kialakítását.

7.2. A fejlesztést szolgáló pedagógiai tevékenységek

Iskolánk pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják a különleges bánásmódot igénylő tanulók ellátását:

- keresztyén pedagógusok felelős, odafigyelő magatartása,
- a szülőkkel való együttműködés,
- az indulási hátrányok csökkentése,
- a differenciált oktatás és képességfejlesztés,
- a felzárkóztató foglalkozások,
- egyéni foglalkozások,
- tanulószoba,
- a református szakellátás segítségének igénybe vétele,
- a tehetséggondozó foglalkozások,
- a pályaválasztás segítése,
- a személyes, egyéni tanácsadás (tanulónak, szülőnek),
- az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata,
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, gyülekezeti ifjúsági alkalmak hirdetése).

7.3. Tehetséges tanulók támogatása

Az iskola az alábbi területeken segíti a tehetséges tanulókat:

Tantárgyi tehetséggondozás:

- tehetséggondozó foglalkozások, választható szakkörök,
- versenyekre, vetélkedőkre, bemutatókra való felkészítések,
- kulturális többlet biztosítása: szabadidős foglalkozások (pl. színház- könyvtári órák és múzeumlátogatások) szervezése,
- tanórai csoportbontás.

Zenei tehetséggondozás

- Az iskolánkban tanító nevelőkkel való együttműködés által igyekszünk biztosítani a zenei tehetséggel megáldott tanulóink professzionális szakmai fejlesztését.
- Hangszeres zenetanulást biztosítunk a lehetőségekhez mérten.
- A mindennapi éneklési alkalmak.

Sportban kiemelkedő tanulók támogatása

- A különböző mozgásformák elsajátíttatása: néptánc, atlétika, lovaglás alapjainak megtanítása valamennyi tanulóinkkal.
- Sportegyesületekkel való együttműködés.
- Versenysportban kiemelkedő tanulóink támogatása órakedvezményekkel, és az esetlegesen elmaradt iskolai tananyag pótlásának segítségével.

7.4. A hátrányos helyzetű, szociálisan vagy mentálisan rászoruló tanulók gondozása

A probléma megelőzése a legjobb segítség a családok és a gyermekek számára.

A megelőzést elősegítik az iskola preventív szemléletű, keresztyén normákat felmutató oktatási, nevelési módszerei, valamint a szülőkkel való rendszeres kapcsolattartás.

A gyermekvédelmi problémák feltárásának célja, hogy a gyermekek problémáit az iskola minél hatékonyabban tudja kezelni, megelőzve ezzel súlyosabbá válásukat.

A feltárt probléma megszüntetése a gyermeknek, a gyermek környezetének nyújtott segítséggel, szükség esetén külső szakmai segítség igénybe vételével.

A tanulók fejlődését veszélyeztető, gátló okok megszüntetésének érdekében iskolánk együttműködik az illetékes:

- egyházközséggel,
- szakmai szervezetekkel,
- védőnővel, iskolaorvossal.

A szociális hátrányok enyhítését szolgálja:

- kedvezményes vagy ingyenes étkezés,
- tanulószoba,
- a nevelők és a tanulók segítő, személyes kapcsolatai,
- a szülőkkel, a családokkal való együttműködés,
- a Magyar Református Szeretetszolgálat gondozói hálózata,
- a tankönyvvásárláshoz nyújtott segélyek,
- a keresztyén családi életre történő nevelés,
- az egészségügyi szűrővizsgálatok,
- a tanulók szociális helyzetének javítása (segély, természetbeni támogatás),
- az egyházi iskola jellegéből adódó lelki, erkölcsi nevelés,
- a nevelők és a szülők gyülekezeti kapcsolatai,
- a családok nevelési gondjainak enyhítése.

8. A TANULÓK RÉSZVÉTELE AZ INTÉZMÉNY DÖNTÉSI FOLYAMATAIBAN

A tanulók és tanulóközösségek érdekeinek képviselésére, az iskolavezetés munkájának segítésére, az iskolában diáktanács működik. Diákjainkat ösztönözzük az iskolai programok, és az iskola működési rendjének kialakításban való részvételre. Javasataikat, pozitív és negatív kritikájukat a diáktanács képviselőkön keresztül juttathatják el az iskola vezetéséhez. Az iskolai élet döntési folyamataiban a diáktanács közvetítésével valamennyi tanulónk részt vesz, életkorától függő mértékben. Az alsós tanulók tanítóik közvetítésével tehetnek javaslatot az őket érintő döntésekhez, a felsősök a diáktanácson keresztül. Az iskolai diáktanácsba való bekerülés feltételét a diákok által megalkotott működési szabályzat határozza meg. A döntést igénylő eseteket, eljárásokat, terveket a diákképviselők ismertetik osztályaikkal, a véleményeket összegyűjtik és megbeszélik az iskola vezetésével. Az igazgató vagy az általa megbízott pedagógus a véleményeket lejegyzett formában összesítve begyűjti, és a következő nevelőtestületi ülésen a testület elé terjeszti. A döntés eredményét a diáktanács vezetőségével közli. Nézetkülönség esetén ez a folyamat újabb egyeztetéssel folytatódik.

A diáktanács tevékenységét kijelölt pedagógus segíti. Alkalmyszerűen üléseznek, évente egy alkalommal nagygyűlést rendeznek. A tanév során egy tanítás nélküli munkanap programjához javaslatot tesznek.

A diáktanács összehívását az igazgató kezdeményezheti, illetve a diáktanács vezetője, ha a képviselők többségének kérése, vagy egy adott ügy fontossága ezt indokolja.

9. A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNEREI

9.1. Szülőkkel való kapcsolat

A szülőkkel való kapcsolattartás minősége a tanítás hatékonyságát befolyásoló feltételek közé sorolandó. Ideális eset, ha az iskola és a szülői ház nevelési-oktatási alapelvei, pedagógiai céljai egybeesnek, egymást erősítik. A valóságban ez nem mindig van így, hiszen a szülők gyakran nem ismerik igazán az iskola célkitűzéseit, vagy ha ismerik is, csak részben azonosulnak azokkal.

Nagyon fontos tehát, hogy a szülő megismerkedjen az iskola pedagógiai alapelveivel, tisztában legyen az elvárásokkal.

Ugyanakkor a nevelőknek törekedniük kell arra, hogy ehhez megfelelő információt nyújtsanak. Az osztályfőnökök feladata, hogy az egyes tanuló tanulási teljesítményét, kiegyensúlyozott lelki fejlődését károsan befolyásoló családi körülményeit időben észleljék, s ha lehetséges, segítséget nyújtsanak a problémák megoldásához.

9.2. A szülőkkel való kapcsolattartás alkalmi, formái

Felvételi tájékoztató

A városi óvodákban megjelenő kiadványokban, a város és az iskola honlapján (gyülekezet honlapja) röviden bemutatjuk iskolánkat. Azok a szülők, akik komolyabban érdeklődnek, bővebb szóbeli tájékoztatót kérhetnek az iskolában és Debrecen református gyülekezeteiben, elsősorban a fenntartó bányai és kerekestelepi gyülekezetben.

Plakátot lehet kihelyezni a következő óvodákban: Szivárvány, Pitypang, Sipos utcai és Mesekert Óvoda.

A beiratkozás időpontjáról, az iskola működéséről református gyülekezeteink lelkeszeitől is kaphatnak felvilágosítást.

Szülők az iskolában

A gyermeknevelésben kétségkívül a szülő felelőssége a legnagyobb. Lehetővé kell tenni számára, hogy gyermekét iskolai körülmények között is láthassa anélkül, hogy az oktatási, nevelési munkát zavarná.

Az első évfolyamon a tanulók beilleszkedését, a család és az iskola nevelési normáinak összhangját segíti az iskolakezdés időszakában (szeptember) a „nyitott iskola”. A szülő reggel 8 óra előtt bekísérheti gyermekét az osztályterembe, válthat néhány szót gyermeke tanítójával, délután megnézheti az elkészült munkákat. Az induláskor a gyakorlatban is láthatja működési sajátosságainkat, nevelési elveinket.

Az osztályonként szülőkkel együtt tartott kirándulás, az egymás gyülekezetének meglátogatása, közös program szervezése erősíti alkalmanként az iskola és a szülők közötti kapcsolattartást.

Az iskola fenntartója és a szülők kapcsolattartási lehetősége

Iskolánk működési sajátossága, hogy szervesen kapcsolódik az egyházszervezet különböző részeihez, gyülekezeteihez, szolgálataihoz. Az egyházi rendezvények gyakran iskolai rendezvények is, így a fenntartó formális és informális kapcsolatba is kerül a szülőkkel.

A szülők közvetve és közvetlenül is eljuttathatják véleményüket a fenntartónak.

Az iskolavezetés és a szülők kapcsolata

Az intézmény vezetése az iskolai életre vonatkozó fontos döntések véglegesítése előtt kikéri a szülők véleményét. Ennek formája lehet: tájékoztatás, döntés előkészítés, problémák megbeszélése. A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével.

A szülők képviseleti szerve a Szülői Tanács

A szülők és más érdeklődők az iskola pedagógiai programjáról, szervezeti és működési szabályzatáról, illetve házirendjéről az iskola igazgatójától, valamint nevelőitől az iskolai munkatervben évenként meghatározott igazgatói, igazgatóhelyettesi fogadóórákon kérhetnek tájékoztatást.

Az iskola pedagógiai programjának, szervezeti és működési szabályzatának és házirendjének előírásai nyilvánosak, azt minden érintettnek (tanulónak, szülőnek, valamint az iskola alkalmazottainak) joga van megismernie.

A pedagógiai program, a szervezeti és működési szabályzat, illetve a házirend egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- az iskola honlapján;
- az iskola fenntartójánál;
- az iskola irattárában;
- az iskola nevelői szobájában;
- az iskola igazgatójánál.

Tanárok fogadóórája, szülői értekezlet

Az iskola valamennyi tanára félévente két szülői értekezletet és hozzá kapcsolódó fogadóórát tart. A szülői értekezletek, a fogadó órák időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg.

Ennek tényét tanévkezdéskor az ellenőrző könyv útján, év közben az osztályok közösségi oldalán és a tájékoztató füzetben is jelezzük.

Az évenként tartott rendszeres szülői értekezletek a következők:

- Első osztályos tanulók szüleinek évkezdő igazgatói tájékoztatója, ugyanekkor osztály-szülői értekezlet.
- Osztálykirándulások megbeszélése.

Egyéb esetben akkor tartunk szülői értekezletet, ha a szülők legalább fele kéri, illetve valamilyen aktualitás szükségessé teszi.

Írásbeli tájékoztatás a tanuló előmeneteléről, viselkedéséről

A rendszeres szóbeli tájékoztatást fokozatosan váltja fel az írásbeli értékelés a tanuló tanulmányi munkájáról, viselkedéséről. A tanulók életkorának megfelelően kapnak szerepet az ellenőrzőbe, bizonyítványba kerülő érdemjegyek.

Felső tagozaton a szülőkkel való találkozás ritkább, ezért nagyobb jelentőséget kap az ellenőrzőbe kerülő jegyek ellenőrzése, aláíratása. Sajátossága az intézménynek a buszoztatás, így szinte nincs család, akikkel ne találkoznánk naponta, tehát még ebben a helyzetben is van kapcsolattartási lehetőség szülő és pedagógus között.

9.3. A tanulókkal való kapcsolattartás

A tanulókkal való kapcsolattartás az intézmény alapfeladata. Ennek minősége befolyásolja a nevelés eredményességét. A tanórákon kívüli lehetőségek szorosabbá fűzik a pedagógus és tanuló kapcsolatát. A tanulókkal való kapcsolat alapja a bizalom és az egymás megbecsülése.

A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkaterről, illetve az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, valamint a diáktanács vezetésével megbízott tanító/tanár és az osztályfőnökök tájékoztatják. A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve közösséget érintő téma esetén választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, a nevelővel, a nevelőtestülettel.

Az osztályfőnökök folyamatosan gondját viselik osztályaiknak, igyekeznek megismerni tanítványaik egyéni képességeit, körülményeit.

9.4. Az intézmény külső partneri kapcsolatai

a) Debrecen református gyülekezeteivel való kapcsolat

A vallásos nevelésben való együttműködés elengedhetetlen a tanulók kiegyensúlyozott személyiségfejlődése érdekében. Ebben az iskola Debrecen református lelkipásztorainak munkájára is támaszkodik. A gyülekezetekkel való kapcsolattartás fontos feladata az intézménynek. Pedagógusaink Debrecen és a Debreceni Református Egyházkerület valamelyik református gyülekezetének tagjai, munkatársai, presbiterek. Az iskola igazgatója az általános iskola képviselőjeként az egyházi élet számos eseményének részese és munkatársa. Biztosítja az intézmény szerves kapcsolódását a református közélet napi eseményeihez, a Református Egyház többi intézményéhez.

b) A Református Egyház többi intézményével való együttműködés

A Református Egyház intézményei rendszeresen egyeztetik programjaikat, az intézmények közös feladataival kapcsolatban.

Az általános iskola működésében épít a Debrecen-Bánki Református Óvoda és a Református Családi Napközi munkájára, az onnan érkező tanulók lelki felkészítése segítség az iskola pedagógusai számára.

A középiskolák az iskola kimeneti szakaszához csatlakozva biztosítják a keresztyén nevelés folyamatosságát a közoktatási rendszerben.

c) Zeneiskolával való együttműködés

Tanulóink zenei képzését iskolánk zenei képzettséggel rendelkező pedagógusai biztosítják, valamint a felsőben tanító ének-zene tanár. Az első évfolyamon tanulóink zenei képességeit naponta fejlesztjük.

d) Sportszervezetekkel való együttműködés

Tanulóink nagy százalékban vesznek részt sportegyesületek által szervezett edzéseken. A felzárkóztatást és a tehetséggondozást is segítik ezek a foglalkozások.

Az iskola igyekszik partneri kapcsolatot kialakítani a város sportéletének szereplőivel, támogatni tehetséges tanulóink eredményes felkészítését.

e) Debrecen közoktatási intézményeivel való együttműködés

A városi intézményekkel való jó kapcsolatot biztosítják a közös programok, az igazgatói fórumok, a közös rendezvényeken való részvétel és a személyes kapcsolattartás. Tanulásban akadályozott tanulóink fejlesztéséhez a Tehetséggondozó Központ Pedagógiai Szakszolgálat és a Református Pedagógiai Szakszolgálat (EGYMI) munkatársaitól kapunk segítséget. A sportban tehetséges tanulóinkat a Debreceni Sportiskolák támogatják.

f) Kulturális intézményekkel való kapcsolat

Iskolánk igyekszik jó kapcsolatot ápolni a Vojtina Bábszínházzal, a Csokonai Színházzal, a Méliusz Juhász Péter Megyei Gyermekkönyvtárral, a Déri Múzeummal. Tanulóink, pedagógusaink a Kölcsey Központ rendezvényeinek rendszeres látogatói.

g) Református iskolákkal való kapcsolataink

Távolabbi, de annál bensőségesebb kapcsolatot ápolunk a református általános iskolákkal.

Rendszeresen részt veszünk a találkozókön, versenyeken, ahol a gyerekek, felnőttek találkozhatnak, megbeszélhetik közös gondjaikat, örömeiket. Vezetési szinten az igazgatók rendszeres kapcsolata biztosítja a közös értékrenden alapuló együttműködést.

10. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYAI

A tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az osztályozó vizsgán, a különbözeti vizsgán, valamint a pótló és javítóvizsgán nyújtott teljesítménye (a továbbiakban a felsorolt vizsgák együtt: tanulmányok alatti vizsga) alapján kell megállapítani.

10.1. Az osztályozó vizsga

A félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie abban az esetben:

- ha a tantárgy látogatása alól felmentést kapott,
- ha a hatályos jogszabályokban meghatározott időnél többet mulasztott,
- ha tanulmányait magántanulóként folytatja,
- más intézményből tanév közben történt átvétel esetén, ha jegyei alapján nem értékelhető,
- ha előzőleg külföldi intézményben tanult, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet.

Egy osztályozó vizsga egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni.

A tanulmányok alatti vizsga követelményeit, részeit, így különösen az írásbeli, a szóbeli, a gyakorlati vizsgarészeket, az értékelés szabályait az iskola pedagógiai programja tartalmazza.

Különbözeti vizsgát másik iskolából átvett tanuló tehet, ha az adott tantárgyat nem tanulta vagy felzárkóztatásra szorul belőle. Ennek módját a tanuló átvételével foglalkozó bekezdés tárgyalja.

Az osztályozó vizsgát a hatályos rendelkezések előírásának betartásával kell megtartani.

Az osztályozó vizsga időpontjára a szaktanárokkal történő egyeztetés után az osztályfőnök tesz javaslatot. Amennyiben a tanuló Magyarországon tartózkodik, az osztályozó vizsgát legalább három héttel a félévi és év végi zárás előtt kell tantárgyanként megtartani.

Az osztályozó vizsga időpontját a vizsga előtt két hónappal közölni kell a tanulóval és szülőjével (gondviselőjével).

Az osztályozó vizsgára jelentkezés módja és határideje

Az osztályozó vizsgára való jelentkezés az osztályfőnök közvetítésével történik. Az osztályfőnök ellenőrzi a tanuló vizsgára való felkészülésének lehetőségét, és a szülővel egyezteti a vizsga időpontját. A szülő jelentkezése kiskorú gyermeke osztályozó vizsgájára, az erre rendszeresített formanyomtatványon történik.

Az osztályfőnök a körülmények figyelembe vétele mellett megszervezi a háromtagú vizsgabizottságot, és írásban értesíti a szülőt a vizsga időpontjáról, helyszínéről.

A vizsgabizottság tagjai: az adott tárgyat tanító két pedagógus, ha a nevelőtestület összetétele erre lehetőséget ad, valamint az iskolavezetés egy tagja.

A vizsgára jelentkezni legkésőbb a félévi és év végi zárást megelőző hat hétig lehet. Ettől eltérő időpontra – megfelelő indokkal – az iskolavezetés adhat engedélyt.

Külföldön tartózkodó családok, iskolánkkal tanulói jogviszonyban lévő gyermekük számára írásban kérvényezhetik osztályozó vizsga szervezését arra az időpontra, amikor Magyarországon tartózkodik a család, illetve egyes vizsgákat közvetlen elektronikus kapcsolat segítségével letehetnek, a vizsgabizottság jelenléte mellett. A vizsgára történő felkészítéshez az osztályfőnök közvetítésével kérhetnek segítséget, rendszeres támogatást.

A tanulmányok alatti vizsgákon az alábbi tantárgyakból kell írásbeli, szóbeli vagy gyakorlati vizsgarészeket tenniük a tanulóknak:

Tantárgy	Írásbeli Vizsga	Szóbeli	Gyakorlati
<i>Alsó tagozat</i>			
Magyar nyelv	írásbeli	szóbeli	
Magyar irodalom	írásbeli	szóbeli	
Matematika	írásbeli	szóbeli	
Idegen nyelv	írásbeli	szóbeli	
Hít- és erkölcsstan		szóbeli	
Környezetismeret	írásbeli	szóbeli	
Ének-zene		szóbeli	gyakorlati
Vizuális kultúra			gyakorlati
Életvitel és gyakorlat			gyakorlati
Testnevelés			gyakorlati
<i>Felső tagozat</i>			
Magyar nyelv	írásbeli	szóbeli	
Magyar irodalom	írásbeli	szóbeli	
Matematika	írásbeli	szóbeli	
Idegen nyelv	írásbeli	szóbeli	
Hít- és erkölcsstan	írásbeli	szóbeli	
Történelem		szóbeli	
Természetismeret	írásbeli	szóbeli	
Fizika	írásbeli	szóbeli	
Kémia	írásbeli	szóbeli	
Biológia	írásbeli	szóbeli	
Földrajz	írásbeli	szóbeli	

Ének-zene	írásbeli	szóbeli	gyakorlati
Vizuális kultúra			gyakorlati
Informatika		szóbeli	gyakorlati
Technika, életvitel és gyak.			gyakorlati
Testnevelés			gyakorlati

10.2. A javítóvizsga

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha

- a) a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott,
- b) az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.

Az elégtelen tantárgyi teljesítményt javító vizsga időpontját legalább egy héttel a következő tanév kezdése előtt kell megszervezni.

10.3. Kulcsponi mérések, helyi vizsgák

Az iskola pedagógiai programjának módszertani eljárásai közé tartozik a kulcsponi mérések rendszere. A kulcsponi mérések a tanulói képességek egyéni fejlődési ütemét követik, illetve olyan alapismeretek meglétét ellenőrzik, amelyek kiemelt fontosságú előzetes tudásként szerepelnek a tananyagban.

A kulcsponi mérések időpontjai a tanév belső ellenőrzési szabályzatának évenként a tanév munkarendjéhez igazodó mellékletét képezik. A kulcsponi mérés a tanulókkal való egyéni foglalkozás időkeretében történik. A helyi tanterv tartalmaz a tanulók számára megtanulandó ismeretekből számot adó vizsgákat, mint pl. a szorzás, osztás szóbeli vizsgája, a vers törzsanyag versei.

Felelőse az iskola igazgatója. Az egyes mérések tartalmát a helyi tanterv szabályozza, az adott tantárgyban és évfolyamon.

11. A TANULÓK FELVÉTELÉNEK ÉS ÁTVÉTELÉNEK HELYI SZABÁLYAI

11.1. Az iskola felvételi eljárási rendje

Az iskolába való jelentkezés feltétele a Köznevelési törvény által előírt életkor betöltése, valamint az óvoda által kiadott szakvélemény.

Az iskola elsősorban Debrecen-bánki és debreceni családok számára nyitott, amennyiben azonosulni tudnak az iskola református szellemiségével és pedagógiai módszereivel.

A felvételi eljárás során tájékoztatót tartunk a szülők számára az iskola sajátosságait bemutatva. A gyermekekkel történő beszélgetés során vizsgáljuk az életkorának megfelelő, református vallásunkkal kapcsolatos egyszerű ismereteket, tapasztalatokat.

A felvétel Debrecen református gyülekezeteinek lelkészi ajánlásai alapján történik, elsősorban gyülekezeti tagság, majd sorrendben a lelkészi ajánlás figyelembe vételével.

Előnyt élveznek ezen belül azok a gyermekek, akiknek testvére már az iskola tanulója, a helyi református intézmény munkatársainak gyermekei, a lelkész családok gyermekei.

A jelentkezéshez szükséges jelentkezési lapot és tájékoztatót a tanév munkarendjében meghatározott időponttól az iskola titkárságán és a református gyülekezetekben lehet kérni, valamint az iskola honlapjáról letölthető.

A felvételt nyert és elutasított tanulókat az igazgató írásban értesíti. A fellebbezési eljárás során megvizsgálja a megüresedő helyeket, és az eredeti gyülekezeti szempontok figyelembe vételével hozza meg az újabb döntést.

A felvételi eljárásra a Köznevelési törvény köznevelés rendszerében hozott döntésekkel kapcsolatos szabályai vonatkoznak.

Az első osztályba történő beiratkozáson be kell mutatni:

- a gyermek születési anyakönyvi kivonatát,
- a szülő személyi igazolványát,
- a gyermek iskolai alkalmasságát igazoló óvodai szakvéleményt.

11.2. A tanuló átvétele másik iskolából

Az átvétel szempontjai megegyeznek a felvétel szempontjaival. Átvételnél előnyt élvez az a tanuló, aki az első évfolyam felvételi eljárásából helyhiány miatt maradt ki, amennyiben református gyülekezeti kapcsolata rendezett. Minden esetben előnyt jelent a szülők református gyülekezethez való tartozásáról kiadott lelkeszi nyilatkozat.

A második osztálytól történő átvételnél be kell mutatni:

- a tanuló születési anyakönyvi kivonatát,
- a szülő személyi igazolványát,
- az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt,
- az előző iskola által kiadott iskolaváltozást bejelentő nyomtatványt.

Különbözeti vizsga

Az átvétel során a tanuló tudását felmérjük. A hiányzó ismeretek pótlására ütemtervet készítünk az osztályában tanító pedagógusok részvételével. A különbözeti vizsgát a felmérés eredményének függvényében határozzuk meg. A felzárkóztatás, így a vizsga célja is, hogy a tanulót az iskolaváltással lehetőleg a legkevesebb tanulási kudarc érje. Amennyiben a különbözeti vizsga olyan tantárgyra vonatkozik, amit előzőleg a tanuló nem tanult, akkor az osztályozó vizsga szabályzata alapján kell eljárni. Ha a tananyag pótlása a célja, akkor a tanuló a vizsga eredményeként az adott témakörből szerez egy témazáró érdemjegyet.

12. AZ ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK - ISKOLAI TERV

12.1. Az elsősegélynyújtás ismeretének fontossága

A keresztyén élet alapvető feladata az élet, a teremtett világ őrzése. A bajban lévő másik emberen kötelességünk segíteni. A segítség nem megfelelő módja azonban legjobb szándék mellett is árthat. Ezért fontos feladata a családoknak és az iskolának, hogy a gyermekek megfelelő ismeretekkel rendelkezzenek ezen a téren is.

Fontos szempont az ismeretek átadásánál a tanulók életkorának figyelembe vétele. Kisgyermekekre ne helyezünk nagyobb felelősséget, az elsősegélynyújtásban ne adjunk számukra nagyobb feladatot, mint amit életkoruknál fogva képesek jól ellátni.

Az elsősegély-nyújtási ismeretek tanításának célja:

- ismerjék meg a fogalmát, fontosságát,
- ismerjék fel a vészhelyzeteket, tudjanak segítséget hívni,
- ismerjék meg az emberi test alapvető működési feltételeit,
- tudjanak mentőt hívni,
- ismerjék meg az alapvető sérüléseket és várható következményeit,
- sajátítsák el a legfontosabb elsősegély-nyújtási módokat,
- ismerjék meg a mentőszolgálat és az orvosi ellátás működési sajátosságait.

Az elsősegély-nyújtási ismeretek tanításának feladatai

A tanulók életkoruknak megfelelő szinten rendelkezzenek korszerű elsősegély-nyújtási ismeretekkel, szerezzenek jártasságot a gyakorlatban. Az ismereteket több tananyaghoz kapcsolva, több alkalommal gyakoroltatva érezzék az ismeretek fontosságát az emberi élet védelme szempontjából.

Az elsősegély-nyújtási ismeretek elsajátítását segítő tevékenységi formák

Az iskola helyi tantervében szereplő tárgyak ismeretanyagában:

Biológia: Az emberi test anatómiája, az életfeltételek, a légzési utak kiszabadítása, az érrendszeri sérülések típusai, a mérgezések, rovarcsípések, stb.

Környezetismeret: Az élet feltételei, a tiszta levegő, a romlott ételek veszélyei, közlekedési balesetek.

Kémia: veszélyes anyagok, maró savak a háztartásban, az égés természete, anyagok égési tulajdonságai, szénmonoxid mérgezés, forrázás.

Testnevelés: csonttörés, esések következményei, magasról történő esés.

Az iskolai egészségnevelési program részeként az iskolai védőnő célzott elsősegély-nyújtási ismereteket tanító foglalkozásai szolgáltatnak alapot a gyakorlati képzésnek.

13. HELYI TANTERV

13. HELYI TANTERV

13.1 A kerettanterv alapján összeállított helyi tanterv órahálója

Iskolánk helyi tanterve az emberi erőforrások minisztere által kiadott kerettantervek közül az alábbi kerettantervekre épül:

A kerettantervek kiadásáról és jóváhagyásáról szóló 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet

1. sz. mellékletében szereplő „Kerettanterv az általános iskola 1-4. évfolyamára”,

valamint

2. sz. mellékletében szereplő „Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyamára.

Iskolánk helyi tantervében a kötelező tanítási órák keretében tanított tantárgyak tananyagai és követelményei teljes egészében megegyeznek az oktatási miniszter által kiadott kerettantervekben meghatározott tananyaggal és követelményekkel.

Mivel a kerettantervek által előírt tananyagok a tantárgyak számára rendelkezésre álló időkeretnek csak a kilencven százalékát fedik le, a fennmaradó tíz százalékot iskolánk pedagógusai a kerettantervben szereplő tananyag követelményeinek elmélyítésére, gyakorlásra, egyes tantárgyaknál a Református Általános Iskolák Kerettantervének tananyagával bővített ismeretek tanítására, a tanulói képességek, a tantervben meghatározott kompetenciák fejlesztésére használják fel.

A kerettantervben meghatározott szabadon tervezhető órákat az alábbiak szerint építettük be az iskola helyi tantervébe:

Évfolyam	A szabadon tervezhető órák felhasználása	Hozzáadott óraszám
1. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	1 óra
1. évfolyam	Matematika	1 óra
2. évfolyam	Matematika	1 óra
3. évfolyam	Idegen nyelv	2 óra
3. évfolyam	Matematika	1 óra
4. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	1 óra
4. évfolyam	Idegen nyelv	1 óra
4. évfolyam	Matematika	1 óra
5. évfolyam	Matematika	-
5. évfolyam	Idegen nyelv	-
6. évfolyam	Matematika	1 óra
6. évfolyam	Idegen nyelv	1 óra

7. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	1 óra
7. évfolyam	Matematika	1 óra
8. évfolyam	Matematika	2 óra
8. évfolyam	Idegen nyelv	1 óra

A magyar nyelv és irodalom valamint a matematika tantárgy megnövelt óraszámú, az iskola pedagógiai programjában szereplő céloknak megfelelően, a tanulók olvasás-szövegértés és matematikai logikai kompetenciájának növelését szolgálják.

Az idegen nyelv tanítását alsó tagozaton iskolánk húsz éves gyakorlata teszi lehetővé.

Az ötödik évfolyamon választható Dráma és tánc, illetve Hon- és népismeret tantárgyak közül a Hon- és népismeret tantárgyat tanítjuk.

A kerettantervben felajánlott választható tantárgyi kerettantervek közül az alábbiak szerepelnek az iskola helyi tantervében:

ÉVFOLYAM	VÁLASZTOTT KERETTANTERV
1-4. évfolyam	Ének-zene „A” változat
5-8. évfolyam	Ének-zene „A” változat
5-8. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom „A” változat
5-8. évfolyam	Matematika „B” változat
5-8. évfolyam	Biológia „A” változat
5-8. évfolyam	Fizika „A” változat
5-8. évfolyam	Kémia „A” változat
	Informatika „A” változat

A Köznevelési törvény az egyházi iskolák órakeretében további felhasználható órakeretként általános iskolában a hit-és erkölcsstan tantárgy tanítására egy plusz órát engedélyez. Az erkölcsstan tantárgy órakeretét felhasználva iskolánkban heti két órában hit-és erkölcsstan oktatás folyik a Magyarországi Református Egyház Oktatási törvényének megfelelően.

13.2. Az iskola tantárgyi rendszere

A református iskola felelős a rábízott tanulók oktatásának, nevelésének körültekintő megszervezéséért. Az intézményes nevelés adta keretek között az egyes tanuló tudásának, kultúrájának folyamatos fejlesztéséért, érzelmi, akarati tulajdonságainak a későbbi tanulmányokhoz szükséges felkészítéséért. A tanulók képességeinek és készségeinek fejlesztését, a biztos alapot nyújtó rendszerezett tudást a hagyományos tantárgyi struktúrában látjuk megvalósíthatónak. A rendszerezett ismeretek széleskörű alkalmazhatóságát a tantárgyakon belüli - életkori és egyéni sajátosságokhoz igazított - képességfejlesztésre irányuló oktatási-nevelési módszerek biztosítják.

A helyi tanterv alsó és felső tagozaton egyszerre lép életbe felmenő rendszerben:

2013 szeptemberében: Az első és az ötödik évfolyamon.

2014 szeptemberében: A második és a hatodik évfolyamon.

2015 szeptemberében: A harmadik és a hetedik évfolyamon.

2016 szeptemberében: A negyedik és a nyolcadik évfolyamon.

Az iskola eddig bevált tartalmi és módszertani eljárásait és a Nat előírásait, valamint a választható tankönyveket alapul véve határozzuk meg a tantárgyak ismeretanyagának évenkénti bontását.

A kerettantervet kiegészítjük a Református Általános Iskolák Kerettantervének tartalmi elemeivel.

Az oktatási program kiemelt területei jelennek meg az óraháló óraszámában.

- Anyanyelvi kommunikáció
- Matematikai alapkészségek, problémamegoldó gondolkodás
- Idegen nyelvi kommunikáció
- A hatékony, önálló tanulás képességének kialakítása
- Keresztyén értékeken alapuló szociális attitűd
- A keresztyén közösségi normáknak megfelelő kezdeményezőképeség

Kötelező tantárgyak és óraszámok az 1–4. évfolyamon

Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	8	7	6	7
Angol/Német nyelv	-	-	2	3
Matematika	5	5	5	5
Hit-és erkölcstan	2	2	2	2
Környezetismeret	1	1	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5

Összes heti óra	26	26	26	28
------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------

Kötelező tantárgyak és óraszámok az 5–8. évfolyamon

Tantárgyak	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4
Idegen nyelvek	3	4	3	4
Matematika	4	4	4	5
Hit-és erkölcsstan	2	2	2	2
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Természetismeret	2	2	-	-
Fizika	-	-	1,5	1,5
Kémia	-	-	1,5	1,5
Biológia-egészségtan	-	-	1,5	1,5
Földrajz	-	-	1,5	1,5
Ének-zene	1	1	1	1
Hon- és népismeret	1	-	-	-
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Informatika	-	1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	-
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Osztályfőnöki óra/Cs.p.	1	1	1	1
Összes heti óra	27	28	31	32

13.3 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök

13.3.1. A kiválasztás szempontjai:

- A Református Pedagógiai Intézet ajánlásai,
- református iskolák tapasztalatai,
- szakmailag korrekt, módszertanilag és szemléletében iskolánk értékrendjéhez illeszthető tartalom,
- évfolyamonként egyforma tankönyveket használunk, a tanári választás szabadságát korlátozzuk a tanulók érdekében.

Első három évfolyamon csak a magas óraszámú tanított tantárgyakhoz használunk tankönyvet. Az ének, életvitel és gyakorlat, vizuális kultúra órákon történő képességfejlesztés

gyakorlati tevékenykedtetéssel, a környezetismeret tanítása tapasztalatokra alapozottan történik.

Felső tagozaton a tanításhoz tankönyv, munkafüzetek és térképek szükségesek a tantárgynak megfelelően.

13.3.2. Az oktatást segítő eszközök

Alsó tagozaton kerüljük a fölösleges technikai eszközök használatát, nem használunk írásvetítőt, és korlátozott mértékben használunk video anyagokat. A szabadidő hasznos eltöltésében inkább olvasási lehetőséget biztosítunk. A környezetismeret tanításához kísérleti eszközöket használunk.

Valamennyi felsős tanteremünkben digitális tábla segíti a hatékony tanítást, minden felsős pedagógus rendelkezik a tábla használatához megfelelő ismerettel, és saját használatban lévő lappal. Idegen nyelvi órákon alsó tagozaton is digitális tábla és számítógépes rendszer segíti a tanulók hatékony oktatását.

A korszerű mérés-értékelés és az egyéni ütemű tanítás lehetőségét nyújtja az iskola IKT tanterme öt darab hálózatban működő számítógéppel. Ebben a teremben különböző tantárgyi órák keretében a tanulók a számítógépek gyakorlati alkalmazásával feladatokat oldanak meg, interneten tájékozódnak, tantárgyi projekteket, iskolaújságot készítenek.

A jó színvonalú oktatás kialakításához minden évben fejlesztjük taneszköz és szemléltető eszköz készletünket. A meglévő eszközök felújítását, karbantartását folyamatosan végezzük.

13.3.3. Iskolai könyvtár

Iskolai könyvtárunk állományát évente bővítjük. A tantermekben a szabadpolcos rendszer kínál olvasnivalót a diákoknak, felkészülésükhöz segédanyagot évfolyamonkénti válogatásban. A kötelezően feldolgozandó irodalmak egy-egy osztály tanulólétszámának megfelelő példányban a könyvtárban megtalálhatók.

A tanári könyvtár szak-és kézikönyv állományát az évente megjelenő fontosabb kiadványokkal - anyagi lehetőségeink függvényében - bővítjük.

13.3.4. A tankönyvek térítésmentes igénybevétele biztosításának kötelezettsége

A Debreceni Bánki Református Általános Iskola a következő módon tesz eleget az ingyenes tankönyvi ellátás kötelezettségének:

Az ingyenes tankönyvre jogosult diákok az iskolai könyvtár nyilvántartásába felvett tankönyveket kapják meg használatra.

Ezeket a tankönyveket a diákok a könyvtári könyvekre vonatkozó szabályok alapján használják. Az ingyenes tankönyvtámogatásban részesülő diákok által átvett tankönyvek arra az időtartamra kölcsönözhetők ki, ameddig a tanuló az adott tárgyat tanulja.

Az iskola részére tankönyvtámogatás céljára juttatott összegnek legalább a huszonöt százalékát tartós tankönyv, illetve az iskolában alkalmazott ajánlott és kötelező olvasmányok

vásárlására kell fordítani. A megvásárolt könyv és tankönyv az iskola tulajdonába, az iskolai könyvtár állományába kerül.

A térítésmentes tankönyvek igénylési és kölcsönzési rendjét az iskola SZMSZ-e 4.2. bekezdésében, valamint a könyvtári SZMSZ 4. számú melléklete tartalmazza.

13.4.A NAT pedagógiai feladatainak helyi megvalósítása

„A hazánk Alaptörvényében megfogalmazott feladatokat szem előtt tartva és A nemzeti köznevelésről szóló törvényben foglalt célok elérése érdekében, a törvény elveinek és szabályozásának megfelelően a Nemzeti alaptanterv (a továbbiakban Nat) a köznevelés feladatát alapvetően a nemzeti műveltség, a hazai nemzetiségek kultúrájának átadásában, megőrzésében, az egyetemes kultúra közvetítésében, az erkölcsi érzék és a szellemi-érzelmi fogékonyság elmélyítésében jelöli meg. Feladata továbbá a tanuláshoz és a munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök együttes fejlesztése, az egyéni és csoportos teljesítmény ösztönzése, a közjóra való törekvés megalapozása, a nemzeti, közösségi összetartozás és a hazafiság megerősítése.

Ennek érdekében az alábbi pedagógiai feladatokat határozza meg a közoktatás intézményei számára:

- Az erkölcsi nevelés
- Nemzeti öntudat, hazafias nevelés
- Állampolgárságra, demokráciára nevelés
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
- A családi életre nevelés
- A testi és lelki egészségre nevelés
- Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
- Fenntarthatóság, környezettudatosság
- Pályaorientáció
- Gazdasági és pénzügyi nevelés
- Médiatudatosságra nevelés
- A tanulás tanítása”

13.4.1. Az erkölcsi nevelés

A Nat által megfogalmazott feladatok:

A köznevelés alapvető célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. Az erkölcsi nevelés legyen életszerű: készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira. Az erkölcsi nevelés lehetőséget nyújt az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítési módokat felölelő megértésére, megvitatására. Az iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás. A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelemtől a képzelőtehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig – hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helytállásukat a munka világában is.

Erkölcsi nevelés iskolai megvalósítása

Az iskola helyi pedagógiai programjának alapvető értéke a keresztyén erkölcsi értékek átadása. A református iskolának kötelessége felvállalni diákjai erkölcsi nevelését, jellemének formálását, hiszen a mai társadalom rendkívül sokszínű értékközvetítése, a családok hagyományos nevelési elveinek felbomlása megerősíti ezt a felelősséget az iskola irányában.

A jellemformálásnak a heti órarend két hittan órája csak iránymutatója tud lenni a diákokat érő külső hatások, és az általuk behozott rejtett tantervi hatások mellett.

Iskolánk tanulói rendkívül sokféle környezetből érkeznek, sokféle hatásnak vannak kitéve. Az azonos normarendszer közvetítése, az egységes erkölcsi elvárások csak nehezen érvényesíthetők. Tudjuk, hogy az a fiatal, akinél az évszázadok kipróbált zsinórmértéke, a jézusi minta beépült, könnyebben igazodik majd el a fogyasztói társadalom silány média-módszereiben, információtömegében. Ehhez életkoránál fogva hiteles, élhető mintákra van szüksége.

A református iskola keresztyén értékközvetítő hatása elsősorban pedagógusai hitén, emberi kvalitásain múlik. A pedagógus minden megnyilvánulásával értéket közvetít. Az iskola nevelői közösségének tagjai rendszeresen képzik magukat szakterületük és református értékeink megismerésében. Naponta, reggeli beszélgetések során, vezetik be tanítványaikat az élet mindennapos problémáinak keresztyén erkölcsi értékrendű megoldásához.

Tantárgyaik oktatásában felhasználgják bibliai ismereteiket, nevelési eljárásaikban a keresztyén pedagógiát.

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka az alábbi reformátori alapelvekre épül:

Solus Christus! (Egyedül Krisztus!)

Sola Scriptura! (Egyedül a Szentírás!)

Sola gratia! (Egyedül kegyelemből!)

Sola fide! (Egyedül hit által!)

Ebből következik a Soli Deo gloria! (Egyedül Istené a dicsőség!)

A keresztyén pedagógus törekszik etikus magatartásával mintát közvetíteni, de hit nélkül is lehet erkölcsös életvitele és etikus cselekedete a pedagógusnak. Az iskola alapvető elvárása pedagógusaival szemben a keresztyén normákat betartó életvitel és magatartás.

A tanulók erkölcsi nevelését támogató tevékenységek:

- a reggeli Csendes percek beszélgetései,
- hit-és erkölcsstan órák,
- tantárgyi integrációk,
- gyülekezetekkel való kapcsolattartás,
- családi istentiszteletek közös műsorai.

13.4.2. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A Nat által megfogalmazott feladatok:

A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. Tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés iskolai megvalósítása

A reformátusság hagyományaiban őrzi a nemzet sorsában való osztozást. Maga a Református Egyház értékrendje is kötelez minket, magyar nemzeti öntudatunk ápolására, utódainknak történő átadására.

Az általános iskola tanulói számára a személyes példákon keresztül lehet közelebb hozni a régmúlt történelmi eseményeit. A történelem, irodalom tanításában kiemelt szerepet kapnak a magyar történelem kiemelt eseményei, példaképként felmutatható személyiségei, és azoknak elköteleződése hazánk sorsa iránt.

Választható tantárgyként a Hon-és népismeretet tanítjuk.

A tanulók minden évben március 15-én koszorúzást tartanak a gyülekezetünk kopjafájánál, felelevenítve az egykori eseményeket.

13.4.3. Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A Nat által megfogalmazott feladatok:

A demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. Az iskola megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, és ennek keretében biztosítja a honvédelmi nevelést. A részvétel a közügyekben megkívánja a kreatív, önálló kritikai gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés iskolai megvalósítása

A keresztyén nevelés egyik alapvető célja, hogy a gyermekkorból felnövő ifjak megérjenek a szabadság felelős megélésére. Legyen vonzalmuk a transzcendens és a valós értékek iránt, ismerjék önmagukat, és az őket körülvevő világot. Ebben a világban érezzék felelősséget embertársaik sorsa iránt, tudjanak állampolgári jogaikkal élni, és tartsák be kötelezettségeiket.

A tantárgyakon keresztül átadható ismereteken túl a nevelés mindennapi gyakorlatával ezeknek a viselkedési attitűdöknek elsajátíttatására törekszünk. A házirend diákokkal közösen megfogalmazott elvárásai, a jogok és kötelezettségek betartása és betartatása a társadalmi együttélés felnőtt formáinak mintáira épülnek. Ezek nem öncélú utasítások, hanem az egyén és a közösség védelme érdekében megfogalmazott együttműködési szabályok. A demokrácia alapja az egyén és közösségi normák összehangolása.

A diákönkormányzat működése során a tanulók megtanulják, hogy az egyes döntések meghozatalához sokféle szempontot figyelembe kell venni, s a demokrácia nem azt jelenti, hogy mindenkinek igaza van. Az iskola működését befolyásoló döntések meghozatala során a tanulók tájékoztatást kapnak a döntés körülményeiről, hozzá szólhatnak, véleményt nyilváníthatnak. Az osztály problémáinak megbeszélésekor az osztályfőnök fontos mintát közvetít a jogok és kötelezettségek betartásában és betartatásában, az egyéni kezdeményezések és a közösség érdekének összehangolásában.

13.4.4. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A Nat által megfogalmazott feladatok:

Az önismeret – mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszthető képesség – a társas kapcsolati kultúra alapja. Elő kell segíteni a tanuló kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését. Hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra. Ahhoz, hogy az oktatási és nevelési folyamatban résztvevő tanulók, az elsajátított készségekre és tudásra támaszkodva énképükben is gazdagodjanak, a tanítás-tanulás egész folyamatában támogatást igényelnek ahhoz, hogy tudatosuljon, a saját/egyéni fejlődésüket, sorsukat és

életpályájukat maguk tudják alakítani. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztésének iskolai megvalósulása

A keresztyén nevelés célja, hogy a tanulók személyisége helyes irányba fejlődjön. Ennek fontos eleme, hogy a pedagógus ismerje tanítványai tulajdonságait, és szeretettel segítse fejlődésüket. Eközben egyes tulajdonságokat erősíteni kell, míg másokat lefaragni. A pedagógusnak rá kell vezetnie tanítványait a helyes önismeretre, s felmutatni egy számukra megközelíthető személyiségideált. Egyen-egyenként formálva, igazítva jellemüket, cselekedetüket. A legfőbb emberi értékek Jézus életében mutatkoznak meg legteljesebben, a példának és az önismereti összehasonlításoknak a nevelésben - nevelő és nevelt számára is - etalonja. A nevelés során a pedagógus mindig szeretettel és tapintattal tud segíteni a tanulók helyes önismeretének kialakulásában. A bírálatnál törekszünk a konkrét feladat minősítésére, és kerüljük az egyes tantárgy vagy feladatteljesítés eredményét a tanuló személyiségére vetíteni.

Az első két évfolyam képességmérései a tanulók egyéni képességeinek felmérését és a lemaradó területek emelését célozzák, de egyben a tanulók önismeretére is hatással van.

A pedagógus és tanuló között kialakuló feltétlen elfogadás az iskola kezdeti szakaszában az első önismereti lépések alapja.

A tanulók viselkedésének helyes és helytelen voltát megmagyarázzuk, és együtt az osztállyal átbeszéljük. Így nem csupán a jutalom vagy a büntetés ténye marad meg a diákok emlékezetében, hanem az ok-okozati összefüggés, és viselkedésük magyarázata is, ami visszahat önismeretükre. A dicséretnél és a bírálatánál pedagógusaink törekednek a helyes önértékelés kialakítására, ami nem becsüli le, és nem becsüli túl saját értékeit.

13.4.5. A családi életre nevelés

A Nat által megfogalmazott feladatok:

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését a köznevelés területére. A köznevelési intézményeknek ezért kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése. A felkészítés a családi életre segítséget nyújt a gyermekeknek és fiataloknak a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről. Az iskolának foglalkoznia kell a szexuális kultúra kérdéseivel is.

A családi életre nevelés iskolai megvalósítása

Az iskola felvételi szempontjai között első helyen szerepel a tanuló családjának gyülekezeti tagsága. Elsődleges üzenet a családok számára, hogy az iskola fontos értéknek tekinti a család keresztyén értékrendjét. A teljes családban növekvő gyerekek fejlődése kiegyensúlyozottabb. A mai társadalom nem kedvez ezeknek az értékeknek, az embereket rákényszeríti az önzésre, saját érdekük, előnyük hajszolására. A diákok egy része olyan családi modellt hoz, amelyből hiányzik az apa vagy az anya mintája. Ezeknek a gyerekeknek nagy a szeretet, törődés iránti igénye.

Az iskolai élet során igyekszünk tanulóinkat a felelős embertársi kapcsolatra nevelni, ezzel elősegítve a leendő párkapcsolatuk tartósságát. Segítünk tájékozódni a mai világ manipulatív információs környezetében, saját vágyaik kontrollálásában. A szexuális felvilágosítást elsősorban szülői feladatnak tekintjük, erre a családok figyelmét felhívjuk, és tanácsokkal segítjük őket. A tanulók érése hatalmas időbeli eltérést mutat, a korán érő gyerekek szüleinek felhívjuk a figyelmét szülői feladataikra. A biológia tananyagán keresztül természetesen foglalkozunk a témával és összekapcsoljuk a keresztyén ember számára követendő példákkal.

Az iskola életének integráns része a családból hozott ismeretek feldolgozása. Azokat a tevékenységeket, amelyek elsősorban a családi élet részét képezik, otthon gyakoroltatjuk a gyerekekkel. A jó családi példákat egy-egy irodalmi példán keresztül, vagy a napi beszélgetések során mutatjuk be.

Az iskola népszerűsíti a gyülekezetek családgondozó alkalmait, rendezvényeit, s segít ráirányítani a figyelmet a családban lévő értékekre.

13.4.6. A testi és lelki egészségre nevelés

A Nat által megfogalmazott feladatok:

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A pedagógusok ösztönözzék a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stressz kezelés módszereinek alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megővására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. Az iskola feladata, hogy a családdal együttműködve felkészítse a tanulókat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiénében, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében. A pedagógusok motiválják és segítsék a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

A testi és lelki egészségre nevelés iskolai megvalósítása

A tanulók teljes körű egészségnevelésének feladatait, az azokhoz kapcsolódó felelősségi és tevékenységi köröket a Nevelési program 4. fejezete, valamint a Helyi tanterv Egészségnevelési elvek fejezete tartalmazza.

13.4.7. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A Nat által megfogalmazott feladatok:

A Nat ösztönzi a személyiség fejlesztését, kibontakozását segítő nevelést-oktatást: célul tűzi ki a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő

magatartás kialakítását a tanulóknál úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerik meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét. A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és-megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létezéshez.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség iskolai megvalósítása

Az ember nem önmagának él. A mai társadalmi környezet ezt a bibliai üzenetet nehezen fogadja be. Olyan világban élünk, ahol a szeretet és az egymásra figyelés helyett a pénz és az információ az érték. A „celebek” mintái a felszínes külső csillogást, a kommersz értékeket erősítik, az őszinte szó, az őszinte érzések háttérbe kerülnek.

Iskolánk pedagógusai azonban tudják, hogy az csak a csalfa felszín, az ember élete boldogsága csak mások őszinte és szerető közegében található meg, s erre tanítják naponta diákjaikat.

A másokért végzett szolgálat örömét élhetik át tanulóink a templomi szolgálatok, és az idősök nappali ellátásába vitt műsorok alkalmával. A Református Szeretetszolgálat működését segítik diákjaink önkéntes munkáikkal, gyűjtésekkel.

13.4.8. Fenntarthatóság, környezettudatosság

A Nat által megfogalmazott feladatok:

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességre tekintettel használja. Cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. Az intézménynek fel kell készítenie őket a környezettel kapcsolatos állampolgári köteleességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

Fenntarthatóság, környezettudatosság iskolai megvalósítása

Az ember feladata a teremtettség őrzése és művelése. Ez a mai, csupán haszonelvű termelési folyamatok mellett nem kap megfelelő hangsúlyt. Az iskola nevelési-oktatási munkájában természetesen alapelv. Az iskola mindennapi életében is figyelmet fordítunk a környezetvédelemre, az energia-takarékosságra. A fogyasztói szokások kordában tartása nem csupán a mértékletesség parancsának tesz eleget, de a fölösleges termelésre is korlátozó hatással lehetne. Tanulóinknak ezeket az összefüggéseket a természettudományos tárgyak, a környezetismeret, a technika tantárgy tanítása során bemutatjuk.

A környezettudatos magatartás ott kezdődik, hogy a tanulók saját környezetükkel szemben akaratlagos figyelmet tanúsítanak.

13.4.9. Pályaorientáció

A Nat által megfogalmazott feladatok:

Az iskolának – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítani, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket.

Ezért fejleszteni kell bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

Pályaorientáció iskolai megvalósítása

Az iskola egyéni fejlődést figyelemmel kísérő és segítő eljárásai során segíti tanulói középfokú iskolába való jelentkezését.

Az egyéni foglalkozásokat, a tehetséggondozás módszereit, eljárásait a Nevelési program 7. fejezete tartalmazza.

A tanulók az iskolai szakkörökben különböző tevékenységformákban kipróbálhatják magukat. Minden diákunk megtapasztalja a szerepléssel járó helyzeteket a családi istentiszteleteken, az idősek nappali ellátásában adott műsorok során, ahol az osztály valamennyi tanulója szerepet kap.

A kulcsponti vizsgák valamennyi tanulónk számára vizsgahelyzethez hasonló szituációt jelentenek. Az évek során a tapasztalatokból egyénileg hatékony vizsgázási módokat alakíthatnak ki.

Középfokú oktatáshoz közeledő tanulóinknak felkészítő foglalkozásokat ajánlunk fel, vagy csoportbontással növeljük a felvételi tantárgyakra való hatékonyabb felkészülést.

Ösztönözzük őket a középiskolák megismerésére, nyílt napokon való részvételre.

13.4.10. Gazdasági és pénzügyi nevelés

A Nat által megfogalmazott feladatok:

A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Cél, hogy a tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásra utaltságát. Ennek érdekében a köznevelési intézmény biztosítja a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását.

Gazdasági és pénzügyi nevelés iskolai megvalósítása

„Nem azt kérem, hogy vedd ki őket a világból...., (Jn 17,15) bibliai parancsa felelőssé teszi az iskolát a társadalomban való boldogulás alapvető ismereteinek átadására. A gazdasági, pénzügyi ismeretek az általános iskolás tanulók számára is tanítható ismeretanyagot tartalmaznak. A történelem, matematika és a technika tantárgyak tananyagát bővítettük a pénzügyi és gazdasági ismeretek ismeretanyagával. A termelés, a munka és a kereskedelem összefüggéseinek meglátása, a bankok, pénzügyintézetek működési sajátosságainak megismerése a felnőtt élet alapvető ismereteihez tartoznak.

13.4.11. Médiatudatosságra nevelés

A Nat által megfogalmazott feladatok:

Cél, hogy a tanulók a mediatiszt, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés az értelmező, kritikai beállítódás kialakítása és tevékenység-központúsága révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására. A tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusával, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

Médiatudatosságra nevelés iskolai megvalósítása

A ma tanulói kevesebb ismeretet sajátítanak el az iskolai kötelező tananyag megtanulásával, mint azon kívül. Ha figyelembe vesszük a televízió, számítógép, internet által szerezhető ismereteket, s a gyerekek egymástól szerzett információit, akkor beláthatjuk, hogy ennek a területnek a kiemelt kezelése valamennyi pedagógus feladata. Az önálló tanulás képessége, az új ismeretekhez való alkalmazkodás, az információk értelmezése és szűrése a mai ember számára alapvető életfeltétel.

Alsó tagozaton a tanítók a nevelési helyzetnek megfelelően megbeszélnek a tanulókat érdeklő, őket foglalkoztató aktuális médiatartalmakat. Felső tagozaton a válogatott tananyag közvetítésével, a tanárok pedagógiai attitűdjével tudatos értékválasztásra neveljük tanulóinkat.

13.4.12. A tanulás tanítása

A Nat által megfogalmazott feladatok:

A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban. Meg kell tanítani, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a

tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

A tanulás tanítása iskolai megvalósítása

Az iskolában alkalmazott pedagógiai módszerek rövidtávú céljait mindig az adott tanulócsoport, osztály életkora, fejlettsége, illetve ezen belül egyes gyermekek képességfejlesztési feladatai határozzák meg. Az iskolában folyó pedagógiai munka alapja a tanulók egyéni képességeinek kibontakoztatása, a református egyház tanítását követő erkölcsi értékrendjük, önálló gondolkodásuk kialakulásának formálása.

Fontos célkitűzés a tanulók egyéni képességeihez és a társadalmi elvárásokhoz igazodó legjobb tudás kialakítása, a tanuláshoz való képességek minőségi alapozása.

Az iskola kezdeti szakaszában azokat a tanuláshoz szükséges képességeket fejlesztjük célzottan, amelyekkel a későbbi évek során, mint eszköztudással számolunk. A biztos alaptudás, az egyéni képességeknek megfelelő szövegértés, és logikai készségek a feltételei a későbbi tanulási hatékonyságnak. A kisgyermekkorban kialakított tanuláshoz való belső motiváció nyomán jutnak el a tanulók önbizalmukat megerősítő sikerélményekhez, s válik a jól alkalmazott tanítási módszer a tanuláshoz szükséges igény és szorgalom alapjául.

Iskolánk fejleszti a tanulók tanuláshoz szükséges alapkészségeit. Ehhez az első két évben a tanításra, egyéni készségfejlesztésre helyezve a hangsúlyt az értékelés csupán a belső motiváció erősítését szolgálja. Az alapvető olvasási-írási, matematikai készségek kialakulása után tanítjuk eszközként használni a megszerzett tudást, s értékeljük a teljesítményt, vigyázva, hogy a tanulási, fejlődési kedvet megtartsuk tanítványainkban. A logikusan feldolgozható ismeretanyag számonkérésénél hangsúlyt helyezünk a logikus feleletre, ösztönözve tanulóinkat az értelmes tanulásra. A csupán memóriára támaszkodó ismeretanyaghoz tartozó vers törzsanyag vizsgák minden tanuló számára kötelező kulcsponthoz tartozó vizsgák része. A tanulási időkre egyénileg megtanulható, elkészíthető feladatokat adunk.

13.4.13. A Nat kiemelt kompetenciafejlesztési feladatai

Az Európai Unióban kulcskompetenciákon azokat az ismereteket, készségeket és az ezek alapját alkotó képességeket és attitűdöket értjük, amelyek birtokában az Unió polgárai egyrészt gyorsan alkalmazkodhatnak a modern világ felgyorsult változásaihoz, másrészt a változások irányát és tartalmát cselekvően befolyásolhatják. A tudásalapú társadalomban felértékelődik az egyén tanulási képessége, mert az emberi cselekvőképesség az élethosszig tartó tanulás folyamatában formálódik.

A Nat által kiemelt kulcskompetenciák

- Anyanyelvi kommunikáció
- Idegen nyelvi kommunikáció
- Matematikai kompetencia
- Természettudományos és technikai kompetencia

- Digitális kompetencia
- Szociális és állampolgári kompetencia
- Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia
- Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség
- A hatékony, önálló tanulás

Iskolánk pedagógiai gyakorlata a preventív szemléletű kompetencia-fejlesztésen alapul. Az oktatás-nevelés folyamatában a tanuló sokoldalú fejlesztése történik, melynek során hosszú távon alkalmazható ismeretekkel, képességekkel igyekszünk gyarapítani személyiségét, intellektusát. Az iskola az egész gyermeket látja, és a felnőtt létre igyekszik felkészíteni.

A Nat által kiemelt kulcskompetenciák ebben a folyamatban a következőképpen kapnak helyet.

Anyanyelvi kommunikáció

Az anyanyelvi kommunikáció magában foglalja a fogalmak, gondolatok, érzések, tények, vélemények kifejezését és értelmezését, megőrzését és közvetítését, valamint a helyes, öntudatos és alkotó nyelvhasználatot az élet minden területén. Az anyanyelvi kommunikáció az anyanyelv elsajátításának folyamata és eredménye, amely természeténél fogva kapcsolódik az egyén kognitív képességeinek fejlődéséhez. Az anyanyelvi kommunikáció feltétele a megfelelő szókincs, valamint a nyelvtan és az egyes nyelvi funkciók ismerete.

Iskolánk nagy hangsúlyt helyez az olvasási készség belső motivációra épülő kialakítására, az olvasás megszerettetésére, anyanyelvünk művelésére. Az olvasás eszközszintű tudása elengedhetetlen a megfelelő iskolai teljesítményhez, s a felnőtt életben való boldoguláshoz.

Az olvasási technika kialakulása egyénenként eltérő időráfordítást igényel, s minden esetben az időráfordítással egyenes arányban fejlődik.

A legintenzívebben a 6-10 éves életkorban fejleszthető, ezért iskolánkban a kerettantervi rendelet szabadon felhasználható óraszámából, ahol erre lehetőségünk volt megnöveltük a magyar óraszámot, valamint a szabadidős sáv egy részében ajánlott irodalmat olvasnak tanulóink. A szóbeli kifejezőképességet valamennyi tanóránkon, szereplések alkalmával, és a beszélgetős Csendes percekben gyakoroltatjuk. A szövegértés a szókincs, a fogalmi rendszer gazdagságától és a logikus gondolkodás szintjétől függ. Ezeket a területeket a különböző tantárgyakban célzottan fejlesztjük.

Idegen nyelvi kommunikáció

Az idegen nyelvi kommunikáció olyan képességekre és készségekre is támaszkodik, mint a közvetítés az anyanyelv és az idegen nyelv között, valamint más kultúrák megértése. A kommunikatív nyelvi kompetencia lexikális, funkcionális, grammatikai és szövegalkotási ismereteket, valamint szocio- és interkulturális készségeket feltételez.

A magyar nyelv elkülönül az európai nyelvektől, közvetlen nyelvrokonságra nem tud támaszkodni a németet vagy az angol nyelvet tanuló. Ezért körültekintő módon, korai gyermekkorban célszerű az első idegen nyelvvel megismertetni tanulóinkat. Az anyanyelvi tudás elsődlegessége mellett második és harmadik évfolyamon tanulóink megismerkednek az angol nyelvi kiejtéssel, játékos és szituatív szóbeli nyelvhasználatot gyakorolnak.

Negyedik évfolyamtól tanulóink bontott csoportokban, emelt számú idegen nyelvi órákon vesznek részt.

Matematikai kompetencia

A matematikai kompetencia kialakításához elengedhetetlen az olyan meghatározó bázisképességek fejlesztése, mint a matematikai gondolkodás, az elvonatkoztatás és a logikus következtetés. E kompetencia összetevőit alkotják azok a készségek is, amelyekre támaszkodva a mindennapi problémák megoldása során a matematikai ismereteket és módszereket alkalmazzunk.

A matematikai kompetencia kialakulásában, hasonlóan más területekhez, az ismeretek és a készség szintű tevékenységek egyaránt fontos szerepet töltenek be.

A matematikai ismeretek magukban foglalják a számok, mértékek, struktúrák, az alapműveletek és az alapvető matematikai fogalmak, jelölések és összefüggések készség szinten alkalmazható tudását.

A matematikai kompetencia azt jelenti, hogy felismerjük az alapvető matematikai elveket és törvényszerűségeket a hétköznapi helyzetekben, elősegítve a problémák megoldását a mindennapokban, otthon és a munkahelyen. E kompetencia teszi lehetővé a törvényszerűségek felismerését a természetben, és alkalmassá tesz az érvek láncolatának követésére, a matematika nyelvén megfogalmazott törvények megértésére.

Iskolánk tantárgyi struktúrájának legkiemeltebb területe a matematika. A kerettanterv emelt óraszámú matematika tananyagát tanítjuk, emelt számú gyakorló óra biztosításával. A tantárgy alapjait az alsó tagozatos évfolyamokon szerzik meg tanulóink, a biztos alapművelési tudás a kulcsfontosságú anyaga. A megértésre, a művelési gondolkodás kialakulására külön gondot fordítunk oktatási módszertanunkban. A hatodik évfolyamon bevezetett kísérleti fizika tananyaga a tanulók matematika tudását is erősíti.

Természettudományos és technikai kompetencia

A természettudományos kompetencia az ismereteknek és készségeknek azt a rendszerét jelöli, amely segít abban, hogy megismerjük, illetve megértsük természetes és mesterséges környezetünket, és ennek megfelelően irányítsuk cselekedeteinket. A technikai kompetencia ennek a tudásnak az alkotó alkalmazása az emberi vágyak és szükségletek kielégítése érdekében. A természettudományos és technikai kompetencia magában foglalja a fenntarthatóság, azaz a természettel hosszú távon is összhangban álló társadalom feltételeinek ismeretét, és az annak formálásáért viselt egyéni és közösségi felelősség elfogadását.

A természettudományok esetében elengedhetetlen a természet működési alapelveinek, az alapvető tudományos fogalmaknak, módszereknek és technológiai folyamatoknak az ismerete, de ismerni kell az emberi tevékenységeknek a természetre gyakorolt hatásait is. A

természettudományos és technikai kompetencia kritikus és kíváncsi attitűdöt alakít ki az emberben, aki ezért igyekszik megismerni és megérteni a természeti jelenségeket, a műszaki megoldásokat és eredményeket, nyitott ezek etikai vonatkozásai iránt, továbbá tiszteli a biztonságot és a fenntarthatóságot.

Iskolánkban a természettudományos gondolkodás kialakítása először az alsó tagozat módszertani törekvéseiben kap hangsúlyt. A Piaget kutatásainak eredményeit felhasználó módszertan lényege, hogy tanulóinkban tapasztalatokra épülő ismeretszerzéssel, magas minőségi tartalommal rendelkező természettudományos fogalmi rendszert alakítsunk ki. Nem a verbalitás szintjén, hanem tényleges, tapasztalati asszociációs szinten. A valóság megfigyelése, a tapasztalatok elemzése során a tanulók elhelyezik önmagukat, az embert a teremtettségben, mint annak felelősséggel felruházott szerves részét. A megfigyelések, tapasztalatok mellett a műveleti gondolkodás kialakulására is hangsúlyt helyezve alapozzuk meg tanulóink természet iránti érdeklődését, és mutatunk rá a tudományág fontosságára.

Tanulmányi kirándulásaink során a tanulók találkoznak lakóhelyünk természeti környezetével, az alföldi gyerekek számára elengedhetetlen Kékestetőre menő kirándulás során a hegy, hegység sajátosságait mutatjuk meg, részt vesznek természetismereti, környezetvédelmi vetélkedőkön, bemutatókon.

A természet közvetlen megismerése nyomán felső tagozaton több diák számára lesz érdekes a fizika, biológia, kémia tanulása, s nem csupán egy tantárgy kötelező tananyagát látják benne. Hatodik évfolyamon, egy évvel korábban, mint a javasolt, évek óta jó tapasztalattal tanítjuk a kísérleti fizikát.

Digitális kompetencia

A digitális kompetencia felöleli az információs társadalom technológiáinak (információs és kommunikációs technológia, a továbbiakban IKT) és a technológiák által hozzáférhetővé tett, közvetített tartalmak magabiztos, kritikus és etikus használatát a társas kapcsolatok, a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén.

A digitális kompetencia magába foglalja a főbb számítógépes alkalmazásokat – szövegszerkesztést, adattáblázatok, adatbázisok, információtárolást és-kezelést, az internet által kínált lehetőségek és az elektronikus média útján történő kommunikációt. Ide tartozik a komplex információ előállítását, bemutatását és megértését elősegítő eszközök használata is.

Iskolánk IKT eszközökkel jól felszerelt, a tanulók digitális kompetenciájának fejlesztése nem szorítkozik csupán az informatika órákra. Ezért a szabadon felhasználható órakeretből nem növeltük az informatika órák számát. Az iskola felső tagozatos tantermeiben és a szaktantermekben digitális tábla mellett sajátítják el tanulóink a korszerűen feldolgozott ismeretanyagot, és a napi eszközhasználat során fejlődik informatikai tudásuk. Az iskola számítástechnikai terme mellett rendelkezik egy IKT tanteremmel. Ellenőrzött, támogató körülmények között végeznek különböző tantárgyakból kutatást, anyaggyűjtést az interneten. A tanulók maguknak szerkesztik meg, és készítik el a vers törzsanyag füzeteiket. Illusztrációk készítésére digitális fényképezőgépek állnak rendelkezésükre. Az informatika óra a gyakorlati tapasztalatok elméleti háttérét tudatosítja, illetve egyszerű programozási ismeretek, stb. nyújtásával az eszközök működési elvét mutatja be.

Szociális és állampolgári kompetencia

A közjó iránti elkötelezettség és tevékenység felöleli a magatartás minden olyan formáját, amelynek révén az ember hatékony és építő módon vehet részt az egyre sokszínűbb társadalmi és szakmai életben, továbbá – ha szükséges – képes a konfliktusok megoldására. Az állampolgári kompetencia lehetővé teszi, hogy a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudást felhasználva aktívan vegyünk részt a közügyekben. E kompetencia alapja az a sokféle képességre épülő készség, hogy az ember különféle területeken tud hatékonyan kommunikálni, figyelembe veszi és megérti a különböző nézőpontokat, tárgyalópartnereiben bizalmat kelt, és empátiával fordul feléjük.

Az attitűdök vonatkozásában az együttműködés, a magabiztosság és az integritás a legfontosabb.

A keresztyén iskola tanulói tudják, hogy nem önmaguknak és nem öncélúan élnek. Már első osztályos koruktól kezdve neveljük őket az egymásra figyelésre, az együttműködő társas magatartásra. A bibliai tanítás alapján - „Ti vagytok a világ világossága...”, (Mt 5,14) – felhívjuk figyelmüket társadalmi szerepükre, a másik ember iránti felelősség felvállalására. Az iskolában, a gyülekezetekben elsajátítják azokat a csoportnormákat, amelyek alkalmassá teszik őket a felnőttkori társadalmi szerepvállalásra.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A kezdeményezőképeség és a vállalkozói kompetencia segíti az embert, hogy igyekezzék megismerni tágabb környezetét, és ismeretei birtokában képes legyen a kínálkozó lehetőségek megragadására. Ez tudást, kreativitást, újításra való törekvést és kockázatvállalást jelent, valamint azt, hogy az egyén céljai érdekében terveket készít és valósít meg. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek, készségeknek és magatartásformáknak, amelyekre a mindennapi életben, a társadalomban és a munkahelyen szükség van.

Olyan készségek, képességek tartoznak ide, mint a tervezés, a szervezés, az irányítás, a vezetés, a feladatok megosztása, az elemzés, a kommunikáció, a jó ítélőképesség, a tapasztalatok értékelése, a kockázatfelmérés és-vállalás, a munkavégzés egyénileg és csapatban, valamint az etikus magatartás.

Iskolánk pedagógiai módszertana támogatja ezeknek a magatartásformáknak a kialakítását az egyes tanuló egyéniségéhez alkalmas módon. A matematikai logika fejlesztése nem elszigetelt területként mutatkozik meg a tanulók tudásában, hanem életük valamennyi mozzanatát befolyásoló tényezőként. Az ok-okozati összefüggések, a logikus tervezés, a feladatok részekre bontása, a dolgok mérlegelése, valóságtartalmuk vizsgálata, mind olyan tulajdonságokat alakít ki tanulóinkban, ami az élet minden területén hasznukra válik. A tanulási folyamatban hosszú távon megtartott belső motiváció segíti a tanulók önbecsülésének és kezdeményezőképességének megtartását. Az etikus magatartást nevelői hatásokkal, a család és a gyülekezeti gyermekórák lelkészeinek támogatásával alakítjuk tanulóinkban.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség magában foglalja az esztétikai megismerést, illetve az elképzelések, képzetek, élmények és érzések kreatív kifejezésének elismerését, befogadását mind a hagyományos művészetek nyelvén, mind a média segítségével, különösen az irodalomban, a zenében, a táncban, a drámában, a bábjátékban, a

vizuális művészetekben, a tárgyak, épületek, terek kultúrájában, a modern művészeti kifejezőeszközök, a fotó és a mozgókép segítségével.

Olyan képességek és készségek értendők ide, mint a művészi önkifejezés, a művészi érzék, a műalkotások és előadások értelmezése és elemzése, a saját nézőpont összevetése mások véleményével.

Iskolánk az emberi teljesség irányát mutatja fel tanulóinak. Ennek fontos területe a művészetek iránti érzékenység, és annak megértését szolgáló ismeretanyag. Alsó tagozaton a tanulók számára időt és lehetőséget biztosítunk a rajzoláshoz, a kreatív munkák végzéséhez, a zeneiskolával való kapcsolat mellett a napi éneklés is szerepet kap a kicsik életében. A gyakorlással alakuló saját képességekkel közelebb kerülnek a művészetek megértéséhez, műveléséhez. A délutáni művészeti szakkörök egészítik ki a tanórai ismereteket, alkotási lehetőségeket. A Vojtina bábszínház rendszeres látogatóiként tanulóink a bábozás művészetén keresztül indulnak el a színházi világ felé, amit későbbi tanulmányaik során ismerhetnek meg, a Csokonai Színház előadásaival. A Református Kollégium Gyűjteménye lehetőséget nyújt az egyházművészeti emlékek megcsodálására.

A hatékony, önálló tanulás

A hatékony, önálló tanulás azt jelenti, hogy az ember képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve a hatékony gazdálkodást az idővel és az információval. Felismeri szükségleteit és lehetőségeit, ismeri a tanulás folyamatát. Ez egyrészt új ismeretek szerzését, feldolgozását és beépülését, másrészt útmutatások keresését és alkalmazását jelenti. A hatékony és önálló tanulás arra készíti a tanulót, hogy előzetes tanulási és élettapasztalataira építve tudását, a képességek együttesére támaszkodó készségeit a legkülönbözőbb helyzetekben alkalmazza: tanulási és képzési folyamataiban, otthon, valamint a munkában egyaránt. A motiváció és a magabiztosság e kompetencia elengedhetetlen eleme.

Az iskola legfontosabb feladata, hogy használható ismereteket, tapasztalatokat és képességeket munkáljon ki a rábízott növendékekben. A biztos alapismeretek, az iskolánk módszertani alapelveiben kinyilvánított eszközszintű tudás kimunkálása az olvasás-szövegértés és a matematikai logika területén jelentik az élethosszig való tanulás képességének alapjait az egyes tanuló számára.

Az eszköztudás kialakítása olyan módszerekkel párosul, amelyek igyekeznek megtartani a tanulók belső motivációját a tanulásához, de egyben tudatosítani bennük kötelességeiket is.

Ennek kialakításához életkorilag és egyénileg eltérő nevelési eszközöket alkalmazunk.

13.5.A mindennapos testmozgás megvalósítása

Iskolánk a mindennapos testnevelést a nemzeti köznevelésről szóló törvény előírásai szerint szervezi meg:

„27. § (11) Az iskola a nappali rendszerű iskolai oktatásban azon osztályokban, ahol közismereti oktatás is folyik, megszervezi a mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra keretében, amelyből legfeljebb heti két óra

a) a kerettanterv testnevelés tantárgyra vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott oktatásszervezési formákkal, műveltségterületi oktatással,

b) iskolai sportkörben való sportolással,

c) versenyszerűen sporttevékenységet folytató igazolt, egyesületi tagsággal rendelkező vagy amatőr sportolói sportszerződés alapján sportoló tanuló kérelme alapján a tanévre érvényes versenyengedélye és a sportszervezete által kiállított igazolás birtokában a sportszervezet keretei között szervezett edzéssel váltható ki.

(12) Az iskola a kötelező tanórai foglalkozások keretében gondoskodik a könnyített testnevelés szervezéséről.

(13) A legalább négy évfolyammal működő iskola biztosítja az iskolai sportkör működését. Az iskolai sportkör feladatait – az iskolával kötött megállapodás alapján – az iskolában működő diáksport egyesület is elláthatja. Az iskolai sportköri foglalkozások megszervezéséhez – sportágak és tevékenységi formák szerint létrehozott iskolai csoportonként – hetente legalább kétszer negyvenöt perc biztosítható.”

Ennek alapján az iskola megszervezi a mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra keretében, alsó tagozaton minden évfolyamon, felső tagozaton felmenő rendszerben, amelyből a tanuló legfeljebb heti két órát az alábbi módok valamelyikével helyettesíthet:

- iskolai sportkörben való sportolással,
- a tanévre érvényes versenyengedély és a sportszervezet által kiállított igazolás birtokában.

Az iskolai sportkörre a szokásos rendben kell jelentkezni. A sportszervezet igazolását be kell nyújtani az iskola igazgatóságához, és írásbeli kérelemmel kell fordulni a két testnevelés óra alóli mentességért. A tanuló a tanórai felmentéssel nem kap automatikus engedélyt a tanóráról való hiányzáshoz, csupán a testnevelés alóli felmentéshez. A testnevelés óráról való eltávozást, a sportszervezet igazolása mellett, a szülő írásban kérheti, figyelembe véve a tanuló órarendjét, s biztosítva a következő tanórára való beérkezését. Az igazgató az engedélyt a tanuló érdekében hivatkozva visszavonhatja.

13.6.A választható tantárgyak, foglalkozások rendje

A rendeleti szabályozás alapján „az iskola igazgatója minden év április 15-éig elkészíti és a fenntartó jóváhagyását követően a Házirend 19. pontjának megfelelően közzéteszi a tájékoztatót azokról a tantárgyakról, amelyekből a tanulók választhatnak.

A választható tantárgyakat az iskola a nevelőtestület szakos ellátottságának és óraterhelésének függvényében állítja össze, figyelembe véve a Szülői Tanács és a Diáktanács kéréseit.

Az iskola nem ajánl fel minden tanévben automatikusan választható tantárgyakat.

Az iskola vallásilag elkötelezett, így az erkölcsstan nem szerepel a választható tantárgyak között, helyette minden tanuló számára kötelező két hit-és erkölcsstan óra van a tanulók órarendjében, amit a szülők az iskolába történő beíratáskor a pedagógiai program részeként elfogadnak.

13.7.A tanulók ellenőrzése, értékelése

13.7.1. A tanulók tanulmányi munkájának ellenőrzése, értékelése

Az oktatási, nevelési módszerek fontos területe az ellenőrzés, értékelés. Alapelveinek meghatározásánál figyelembe kell vennünk a tanulók életkori sajátosságait, az értékelés hatását a fejlődő személyiségre, a tanuláshoz való pozitív belső motiváció kialakulására. Iskolánk értékelési rendszere, a követelmények évfolyamonként emelkedő és szigorodó volta a gyermekek teljesítőképességéhez, értelmi, érzelmi, akarati tulajdonságaihoz igazodik.

Az iskolába lépő gyermekek életkorilag rendkívül különböző fejlettséget mutatnak. Nem látható még a későbbi teljesítmény. Az óvoda megszokott rendje után az új környezethez különbözőképpen alkalmazkodnak. Minden egyes ember külön titok, melyet Isten ránk bízott, hogy kellő alázattal fáradozzunk növekedésükért.

A kisiskolás kor sok olyan változást hoz a kisgyermek életébe, amivel alkalmassá válik a tanulásra. Mindez azonban egyénenként eltérő intenzitású folyamat. Ha figyelembe vesszük a gyermekek eltérő fejlődését, ami nincs összefüggésben a későbbi képességeikkel, megfelelő odafigyeléssel és ütemben tanítjuk, neveljük, természetes kíváncsiságát és kompetencia igényét ébren tartjuk, szívesen tanul és látványosan fejlődik.

A későbbi tanuláshoz szükséges alapképességek kialakításának időszakában (1-3 évfolyam) elsősorban a fejlődési folyamatot segítő formatív értékelés kap hangsúlyt. A saját teljesítmény fölötti siker öröme, mint a legtermészetesebb motiváció biztosítja a naponkénti belső késztetést az új ismeretek megszerzésére, képességek gyakorlására. A kisiskolás fejlesztésében nem a pillanatnyi teljesítmény a fontos, hanem a személyiségfejlődés helyes irányának, a képességek készségek fejlődésének biztosítása.

Harmadik osztálytól fokozatosan teret kap az értékelésben az ismeretelsajátítás szintjének visszajelzése.

A belépő új tantárgyak vagy tantárgyi területek tanításánál elsődleges szempont az alaptudás, illetve alapképességek kialakítása. Az értékelés segítő jellege irányítja a későbbi alkalmazható tudás beépülését a tanulók gondolkodásába.

A 11-12 éves gyerekek többsége a fogalmi gondolkodás kezdeti szintjén áll. Ez a számonkérésnél, értékelésnél fontos szempont. A tantárgyak különböző tanulási stratégiát követelnek, ezt az 5-6. évfolyam szaktanárai fokozatosan alakítják ki, a 7-8. évfolyamon az egyéni képességeknek és a továbbtanulási szándéknak megfelelően célirányosan fejlesztik.

Az egyes témakörök, a tananyag alapvető részei többszöri ismétlést kívánnak a tanév során. Pedagógusaink törekvése valamennyi tanulónál a továbbhaladáshoz szükséges alapismeretek ellenőrzése és a tanuló képességeinek megfelelő rögzítése. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.

A Nemzeti köznevelésről szóló törvény meghatározza a tanulók értékelésének kereteit.

54. § (1) „A pedagógus – a (3) bekezdésben meghatározott kivétellel – a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel értékeli, félévkor és a tanítási év végén osztályzattal minősíti. A tanuló magatartásának és szorgalmának

értékelését és minősítését az osztályfőnök – az osztályban tanító pedagógusok véleményének kikérésével – végzi. Az érdemjegyekről a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét rendszeresen értesíteni kell. A félévi és az év végi osztályzatot az érdemjegyek alapján kell meghatározni. Az évközi érdemjegyeket és az év végi osztályzatokat szóbeli vagy írásbeli szöveges értékelés kíséri. Az iskola az osztályzatról a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét félévkor értesítő, év végén bizonyítvány útján értesíti. Az érdemjegy és az osztályzat megállapítása a tanuló teljesítményének, szorgalmának értékelésekor, minősítésekor nem lehet fegyelmezési eszköz.

(2) Az érdemjegyek és osztályzatok a következők:

- a) a tanuló tudásának értékelésénél és minősítésénél jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1),
- b) a tanuló magatartásának értékelésénél és minősítésénél példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2),
- c) a tanuló szorgalmának értékelésénél és minősítésénél példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2).

(3) Az első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor szöveges minősítéssel kell kifejezni, hogy a tanuló kiválóan, jól vagy megfelelően teljesített vagy felzárkóztatásra szorul.”

Második évfolyamon biztosítjuk az átmenetet a szóbeli értékelés és az érdemjegyekkel, osztályzatokkal történő értékelés között. Csak a kialakult képességeket értékeljük, ebben az életkorban még sok tanulónál nincsenek kialakulva az eszközszintű képességek. Az érdemjegyekkel való készíttetéssel romlik a tanulók belső motivációja. A korán kialakuló külső motiváció pillanatnyilag látványos lehet, de a tanuláshoz való természetes kíváncsiságot, a hosszú távú tanulási kedvet rontja.

A 3-8. évfolyamon a magyar nyelv és irodalom, idegen nyelv, matematika, környezetismeret, természetismeret, történelem, fizika, kémia biológia, és földrajz tantárgyak ellenőrzésének közös követelményei:

- A nevelők a tanulók munkáját egy-egy témakörön belül szóban és írásban is ellenőrzik.
- Az egyes témakörök végén a tanulók az egész téma tananyagát és fő követelményeit átfogó témazáró dolgozatot írnak, portfóliót, vagy más, tudásukat tükröző beszámolót készítenek.
- A tanulók szóbeli kifejezőképességének fejlesztése érdekében a nevelők többször ellenőrzik a követelmények elsajátítását szóbeli felelet formájában. Ennek érdekében az egyes témák feldolgozása során minden tanuló legalább egyszer felel szóban.

3-8. évfolyamon a vizuális kultúra, ének, informatika, életvitel és gyakorlat tantárgyak ellenőrzésének közös követelményei:

- A tanulók félévente legalább három alkalommal valamilyen gyakorlati tevékenységgel összekapcsolva adnak számot az elsajátított ismeretekről, készségekről.
- Elméleti ismeretekről szóban, felelet formájában számolnak be.

3. évfolyamon a testnevelés tantárgy követelményének ellenőrzése:

- Az előírt fejlesztési követelményeket tanulónként csak gyakorlati tevékenység révén ellenőrizzük.

Írásbeli beszámoltatás

Az írásbeli beszámoltatás abban az esetben nem értékelhető, ha a tanuló az adott tananyag tanórai feldolgozási idejének legalább 50 %-ában hiányzott, vagy szakértők által kiállított, részképeszavart igazoló felmentése van.

A hiányzás esetén a tananyagot pótoltatni kell, célzott egyéni fejlesztést biztosítva. Ezután lehet az írásbeli beszámoltatást alkalmazva értékelni a tanuló tudását.

Az írásbeli beszámoltatást korlátozó részképeszavar esetén a tanulót szóban kell feleltetni, vagy a szakértők javaslata alapján az írásbeli munkát egyénileg értékelni. A negyedik évfolyam értékelési rendje előkészíti a felső tagozat elvárásait.

A 4-8. évfolyamos tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli dolgozatainak, feladatlapjainak, tesztjeinek értékelésekor az elért teljesítmény (pontszám) érdemjegyekre történő átváltását a következő arányok alapján végzik el a szaktárgyat tanító nevelők:

Teljesítmény	Érdemjegy
0-33 %:	elégtelen (1)
34-60 %:	elégséges (2)
61-75 %:	közepes (3)
76-90 %:	jó (4)
91-100 %:	jeles (5)

Az ellenőrzés, értékelés diagnosztikus formái

Az iskola pedagógiai módszertanának fontos része az egyéni fejlődés nyomon követése. Ennek egyik eszköze az állapotfelmérés és a kulcspontri vizsgák rendszere. Az állapotfelmérések az első két évfolyam diagnosztikus vizsgái.

A kulcspontri mérések a tanulói képességek egyéni fejlődési ütemét követik, illetve olyan alapismeretek meglétét ellenőrzik, amelyek kiemelt fontosságú előzetes tudásként szerepelnek a tananyagban.

A kulcspontri mérés a tanulókkal való egyéni foglalkozás időkeretében történik. A helyi tanterv tartalmaz a tanulók számára megtanulandó ismeretekből számot adó vizsgákat, mint pl. a vers törzsanyag versei.

Felelőse az iskola igazgatója. Az egyes mérések tartalmát a helyi tanterv szabályozza, az adott tantárgyban és évfolyamon.

A tantárgyi diagnosztikus mérések a tananyag elsajátításának fokát mérik, gyenge tanulói teljesítmény esetén a tanuló ismételt időt kap a felkészülésre, és lehetőséget a javításra. A diagnosztikus ellenőrzések, mérések célja a tanulók megfelelő szintű képessége, tudása kialakulásának segítése.

A szummatív értékelés az adott évfolyam követelményrendszeréhez igazodik, a tananyag egyes témaköreinek elsajátítását összegző minősítések, nagydolgozatok, feleletek figyelembe vételével történik. A szokásos félévi és év végi osztályzatokon kívül az alsó és felső tagozat átmenetének tervezéséhez alkalmazott vizsga a negyedik évfolyam komplex vizsgája. Ennek alaptantárgyai a magyar nyelv és irodalom, valamint a matematika, de a minőségirányítási programnak megfelelően ez évente kiegészülhet a pedagógiai céloknak megfelelően.

13.7.2. A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei

A nevelők a tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az iskola helyi tantervében tantárgyanként előírt követelményekhez viszonyítják, emellett figyelembe veszik a tanuló tudásának, képességének változását, eredményei hogyan változtak - fejlődtek-e vagy hanyatlottak - az előző értékelés óta.

A témakörben elégtelen, vagy a tanuló eddigi teljesítményéhez képest jelentősen gyengébb osztályzattal jelzett tudáshiányt pótoltnak kell. A naplóban megkülönböztetett jelzéssel kell beírni a javító osztályzatot. Amennyiben a tanuló érdemjegyeinek átlaga a tanév végén 1,5 alatt van, az adott tantárgyból javítóvizsgát köteles tenni. Három tantárgyból történt bukás esetén a tanuló évfolyamot ismételi.

Az iskolánkban alkalmazott tanulásmódszertan, valamint a tanulók egyéni képességeire való odafigyelés és támogatás, tanév közben preventív módon kezeli a tanulmányi nehézségekkel küzdő diákokat, s hozzásegíti őket, hogy magasabb évfolyamra léphessenek.

13.7.3. A tanulók magatartásának, szorgalmának értékelése

A tanulók magatartásának és szorgalmának értékelésénél alkalmazott érdemjegyek és osztályzatok a Köznevelési törvény előzőekben ismertetett minősítései.

Az első és második évfolyamon a tanulók félévente kapnak értékelést. Ebben az életkorban különösen fontos a Pygmalion-hatás elkerülése, a tanulók jellemének tapintatos és keresztyén pedagógiai eszközökkel történő formálása.

A 3-8. évfolyamon a tanuló magatartását az osztályfőnök minden hónap végén érdemjegyekkel értékeli.

A magatartás félévi és év végi értékelését az osztályfőnök az érdemjegyek és a nevelőtestület véleménye alapján végzi el. Vitás esetben az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt a minősítésről.

A félévi és az év végi osztályzatot az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni.

A Házirend normáihoz igazodó magatartás-értékelés

Példás (5) az a tanuló, aki:

- a házirend életkorának megfelelő előírásait betartja,
- kötelességtudó, feladatait teljesíti,
- önként vállal feladatokat és azokat teljesíti,
- tisztelettudó,
- társaival, nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvariasan, előzékenyen, segítőkészen viselkedik,
- az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz,
- óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetet,
- nincs írásbeli intője vagy megrovása

Jó (4) az a tanuló, aki:

- a házirend életkorának megfelelő előírásait kis hiányossággal betartja,
- tanórán vagy a tanórán kívüli foglalkozásokon rendszeren viselkedik,
- feladatait a tőle elvárható módon teljesíti,
- feladatokat önként nem, vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti,
- az osztály- vagy az iskolaközösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt,
- nincs igazgatói figyelmeztetése.

Változó (3) az a tanuló, aki:

- az iskolai házirend életkorának megfelelő előírásait nem minden esetben tartja be,
- a tanórán vagy tanórán kívül többször fegyelmezetlenül viselkedik,
- feladatait nem minden esetben teljesíti,
- előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva,
- a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik,

- igazolatlanul mulasztott,
- igazgatói intője van.

Rossz (2) az a tanuló, aki:

- a házirend életkorának megfelelő előírásait sorozatosan megsérti,
- feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti,
- magatartása fegyelmezetlen, rendetlen,
- társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik,
- viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza,
- több alkalommal igazolatlanul mulaszt,
- igazgatói intője, megrovása van.

A magatartás elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve osztályzatok eléréséhez

a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte szükséges. A magatartás értékelésénél a kívánt pedagógiai hatás mérlegelendő.

A szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei

Példás (5) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt,
- tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi,
- a tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is, és azokat elvégzi,
- munkavégzése pontos, megbízható,
- a tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz,
- taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza.

Jó (4) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt,
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik,
- a tanórákon többnyire aktív,

- többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti,
- taneszközei tiszták, rendezettek.

Változó (3) az a tanuló, akinek:

- tanulmányi eredménye elmarad képességeitől,
- tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti,
- felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik,
- érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja,
- önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik.

Hanyag (2) az a tanuló, aki:

- képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében,
- az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg,
- tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen,
- feladatait többnyire nem végzi el,
- felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek,
- a tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül,
- félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen.

A szorgalom elbírálásakor az egyes érdemjegyek illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges. A tanuló szorgalmában beálló hanyatlás okát a nevelő - a minősítésen túl - igyekszik megtalálni, és kellő pedagógiai ráhatással motiválni a szorgalmasabb iskolai munkára.

13.8. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

A törvényi szabályozás alapján „az iskola a tanuló heti kötelező tanóráinak száma és az osztályok engedélyezett heti időkerete különbözetét egyéb foglalkozás megtartásához és osztálybontáshoz veheti igénybe.”

A csoportbontások a tanulók kötelező óráit érintik elsősorban.

A csoportbontás célja:

- a kisebb létszám mellett a tanulók differenciált fejlesztése,

- tananyag strukturáltabb átadása,
- a tanulók kommunikációs képességének javítása,
- középiskolai felvételire való célirányos felkészítés.

Kötelező és kötelezően választott tantárgyak csoportbontása

A tanóra vonatkozó csoportbontási elvek:

- Azoknál a tantárgyaknál alkalmazunk osztályonként csoportbontást, ahol az eddigi gyakorlathoz képest a bevezetendő helyi tanterv kevesebb óraszámot tartalmaz.
- Idegen nyelv órákon a kommunikáció erősítése, az egyéni megszólalási idő növelése érdekében.
- Felvételi tantárgyak esetén a tanulók irányultságának megfelelően.
- Az egyes osztályok felkészültségének függvényében.

A Köznevelési törvény alapján a tanítási órák megszervezhetők különböző évfolyamok, különböző osztályok tanulóiból álló csoportok részére is.

Ezt a lehetőséget a tehetséggondozásra és a felzárkóztatásra szervezett csoportoknál alkalmazzuk. Ekkor különböző osztályokból alkothatnak egy-egy csoportot a tanulók. Pl. nyelvvizsgára, versenyekre felkészülő illetve korrekciós csoportok esetén.

A csoportbontás történhet a tanulók tudásszintjéhez igazítva, és kialakíthatók a névsor szerinti vagy egyéb szempont szerinti csoportok is. A csoportbontások egyes osztályra, tantárgyra vonatkozó konkrét eljárását a munkaközösségek javaslata alapján a helyi tanterv tantárgyanként meghatározott rendje szerint alkalmazzuk.

Egyéb foglalkozások

Az egyéb foglalkozások az egyéni érdeklődésnek megfelelő ismereteket biztosítják, valamint lehetőséget adnak a tanulók differenciált egyéni fejlesztéséhez is az adott órakeretek felhasználásával.

Az egyéb foglalkozások szervezése csak a kötelező tantárgyak csoportbontását követően fennmaradó órakeretben valósítható meg.

Az egyéb foglalkozások sorrendje az órakeret kihasználásában:

1. *Egyházi ének óraszám a második és harmadik évfolyamon, valamint alsó tagozaton a reggeli Csendes percek óraszám.*

Az egyházi ének óraszám a kerettanterv szabadon felhasználható órakeretébe nem fért be. A törvényi szabályozást alapul véve az egyéb foglalkozások időkeretében tudtuk elhelyezni. Az általános iskolában két évfolyamon kötelező tanítani 1-1 órában az egyházi éneket, ez az óraszám meghaladja a vallásunkkal kapcsolatos finanszírozott két órát. Iskolánk a második és harmadik évfolyamon tanítja az egyházi éneket.

1-4. évfolyamon a Csendes percek alkalmai az iskola több mint két évtizedes gyakorlata. Kiegészíti és a napi megértés szintjére hozza a hit-és erkölctan ismeretanyagát, valamint az egyházi énekek gyakorlására, jókedvű éneklésére is lehetőség nyílik.

2. *A tanulószoba*

A tanulószoba a szülői igények, a tanulók délutáni elfoglaltságának figyelembe vételével szerveződik. A tanulószoba létszámtól és tanulói összetételtől függően szerveződhet osztályonként, évfolyamonként, és felső tagozaton vegyes összetételűként is.

3. *Az alsó tagozatos osztályok korrepetálásra biztosított órái*

„Ha az elsőtől a negyedik évfolyamokra járó tanuló eredményes felkészülése azt szükségessé teszi, lehetővé kell tenni, hogy legalább heti két alkalommal egyéni foglalkozásokon vegyen részt. „ Miután iskolánk tanulóközösségei heterogén összetételűek, minden osztályban vannak egyéni fejlesztést igénylő tanulók, akik lassabban, nehezebben haladnak a tanulással. Így ennek időkeretét minden alsós osztály számára biztosítjuk.

4. *Az iskola szakkörei*

Sportkörök, néptánc, sakk, fazekas szakkör, rajz szakkör, tantárgyi szakkörök.

5. *Versenyekre felkészítő foglalkozások*

Az iskola résztvevője többféle tantárgyi, és művészeti versenynek. A versenyekre - matematika versenyek, történelem, biológia, idegen nyelvi versenyek, református iskolák által kiírt versenyek - tehetséges tanulóinkat készítjük fel.

6. *Diákok igénye alapján szerveződő szakkörök, diákkörök, olvasókörök.*

Újságíró szakkör, fotó szakkör, kiadványszerkesztők, irodalmi olvasókör, stb.

A tanulók maguk is kezdeményezhetik diákkörök, érdeklődési körök, olvasókörök, stb. létrehozását. Ehhez nyolc tanuló közös igénye, és a diákkör vezetésére felkért pedagógus hozzájárulása szükséges. Kérésükkel az iskolavezetés felé szülei írásban fordulhatnak, s ha a kezdeményezett diákkör tematikája nem sérti az iskola értékrendjét, s az egyéb feltételek is megteremthetőek, az igazgató az engedélyt kiadja.

7. *Az iskola által vállalt fellépések, szereplések, egyházi szolgálatokra való felkészülés alkalmai*

Ünnepi műsorok, évfordulók, idősök nappali ellátásában, kórházban vállalt adventi műsoros szolgálat alkalmaira való felkészítő foglalkozások. A fenntartó Debrecen – Bánki Református Egyházközség rendezvényeire való felkészülés.

8. *Emelt szintű tananyagot feldolgozó szakkörök.*

Kiemelt képességű tanulóink esélyegyenlőségének biztosítására.

Az egyéb foglalkozásokat az iskola a szokásos rendben beilleszti a tanév munkarendjébe. A pedagógiai munka számára feltétlen szükséges foglalkozásokat az órarendbe beilleszti.

A szakkörök, diákkörök indításáról - a felmerülő tanulói, szülői igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével - minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt.

A szakkörökre tanév első két hetében lehet jelentkezni. A választható szakkörök időpontjának kialakításához felső tagozaton a tanulók egyéb elfoglaltságainak időpontját (szolfézs, hangszeres órák, sport) igyekszünk figyelembe venni.

Alsó tagozaton a szakkörök a délutáni elfoglaltságokat kiegészítve szerveződnek.

A felső tagozaton a tanulók iskolán kívüli elfoglaltságát figyelembe véve a kötelező tanórák délelőtt vannak. Az ebédszünet után szerveződnek a választható foglalkozások.

Az egyéb foglalkozások szerveződésének és működésének rendjét az iskola Házirendje tartalmazza.

13.9. A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

A tanulók fizikai állapotának mérése iskolánkban kétféle módon történik:

- az iskolaorvosi vizsgálatok jogszabályokban meghatározott módszereivel,
- a testnevelési órákon az alábbiakban ismertetett módon.

A tanulók fizikai és motorikus képességeinek mérésére és minősítésére az Oktatási Minisztérium által javasolt tesztek (”Mini” Hungarofit) alkalmazzuk, figyelembe véve az iskola környezeti és technikai adottságait.

A tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérését, vizsgálatát az iskola testnevelés tantárgyat tanító pedagógusai végzik alsó tagozaton április hónapban, felső tagozaton május első-második hetében.

1-2. osztályosok számára 3+1 motorikus próba mérése, értékelése

- Alap állóképesség mérése (1609 méter síkfutás).
- Az alsó végtag dinamikus erejének mérése (helyből távolugrás páros lábbal).
- A hasizmok erő-állóképességének mérése (hanyattfekvésből felülés térdérintéssel, folyamatosan kifáradásig).
- A hátizmok erő-állóképességének mérése (hason fekvésből törzsemelés és leengedés folyamatosan kifáradásig).

3-8. osztályosok számára 1+4 motorikus próba mérése, értékelése

- Alap állóképesség mérése (2000 m-es síkfutás).

- Az alsó végtag dinamikus erejének mérése (helyből távolugrás páros lábbal)
- A hasizmok erő-állóképességének mérése (hanyattfekvésből felülés térdérintéssel, folyamatosan kifáradásig).
- A hátizmok erő-állóképességének mérése (hason fekvésből törzsemelés és leengedés folyamatosan kifáradásig).
- A vállövi-és a karizmok erő-állóképességének mérése (mellső fekvőtámaszban karhajlítás és nyújtás folyamatosan kifáradásig).

A tesztek értékelése:

A vizsgálatot osztályonként a testnevelést tanító pedagógus végzi, eredményeit tanulónként rögzíti. A felmérések eredményeit az iskola vezető testnevelő tanára összesíti, egyéneként követhető módon, lehetőséget adva a tanulók fizikai állapotának évenkénti összehasonlító értékeléséhez. Az éves felmérést követően a kevés fejlődést mutató, vagy korosztályához képest gyengébb fizikai paramétereket mutató tanulók névsorát átadja az iskola vezetésének.

Az értékeléshez szükséges standard adatokat az Oktatási Minisztérium 2000-ben kiadott „Útmutató a tanulók fizikai és motorikus méréséhez” című kiadvány 64-95. oldala tartalmazza.

13.10. Egészségnevelési program

A hatályos törvényi szabályozás alapján:

A nevelési-oktatási intézmény teljes körű egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatait koordinált, nyomon követhető és mérhető, értékelhető módon kell megtervezni a helyi pedagógiai program részét képező egészségfejlesztési program keretében.

A helyi egészségfejlesztési programot a nevelőtestület az iskola-egészségügyi szolgálat közreműködésével készíti el.

Tevékenységek

Az iskolai egészségnevelést elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

a) Alsó tagozatos nevelők célzott nevelési elvárásai

A pedagógusok mindennapi tevékenységének része az egészséges életmód szokásrendszerének a családokkal együttműködő kialakítása.

A tisztálkodási szokások, az étkezés előtti kézmosástól a zsebkendő használatáig, a jó szokások csak a nevelési folyamatban résztvevő felnőttek együttműködő, azonos elvárásokat megfogalmazó nevelési hatása mellett fejlődik eredményesen.

A szülők és pedagógusok gyakori találkozási lehetőségei az alsó tagozaton ezeknek az egészségvédő szokásoknak a kialakításában is jó lehetőséget jelentenek.

b) A mindennapi testedzés lehetőségének biztosítása:

A testnevelés órák, játékos egészségfejlesztő testmozgás, az órarendbe épített néptánc, vívásóra és úszásoktatás, az iskolai sportkör foglalkozásai.

c) A helyi tantervbe épített ismeretek:

A környezetismeret, magyar irodalom, biológia, hit-és erkölcstan, életvitel és gyakorlat tantárgyak, valamint a reggeli Osztályfőnöki percek alatt elsajátított ismeretek.

d) Az egészségnevelést szolgáló tanórán kívüli foglalkozások:

Fogápolással foglalkozó, helyes étkezési szokásokról szóló bemutatók szervezése. Félévente, osztályonként egy-egy gyalog- vagy kerékpártúra, télen közös korcsolyázás szervezése.

e) Az iskolai egészségügyi szolgálat

Az iskolaorvos és a védőnő segítségének igénybe vétele, a tanulók egészségügyi és higiéniai szűrővizsgálatának megszervezéséhez, és felvilágosító előadások tartásához.

Ezen túl az egészségnevelés az iskola minden pedagógusának természetes feladata.

Az iskolai testi-lelki egészségnevelés területén kiemelt szereppel rendelkező munkatársak feladatai:

Osztályfőnök egészségnevelési feladatai:

Családokkal való kapcsolattartás. Nevelési feladatok, példamutatás. Hátrányos helyzetű tanulók, veszélyeztetett gyermekek gondozása. A tanulók lelki terhelésének figyelemmel kísérése, segítségnyújtás.

Vallásstanár egészségnevelési feladatai:

Családokkal, gyülekezetekkel való kapcsolattartás.

Diákok, munkatársak lelki gondozása.

Szülőkkel való kapcsolattartás, lelki gondozás.

Testnevelő tanár egészségnevelési feladatai:

A sport megszerettetése, a mozgás örömeinek megismertetése.

A megfelelő tartásjavító, erősítő gyakorlatok végeztetése.

Sportolási, kirándulási alkalmak megszervezése.

A tanulók fizikai állapotának rendszeres mérése.

Az egészséges tartás fontosságának ismertetése a nevelőtestülettel és a szülőkkel.

Biológia tanár egészségnevelési feladatai:

Az ember biológiai önismerete, a káros szokások hatása az emberi szervezetre. A testi érés, fejlődés és az ember önmaga iránti felelőssége. Az ember a teremtettség része.

Igazgatóhelyettes feladatai:

Orvosi szűrővizsgálatok, fogászat, iskolaorvosi védőnői ellátás szervezése.

Egészségvédelemmel kapcsolatos rendezvények figyelemmel kísérése.

Közegészségügyi feladatok:

Közétkeztetés

A táplálkozási szokások gyermekkorban alakulnak ki. Rögzülnek a táplálkozási minták, kialakul a helyes étkezési mód és az étkezés biztonságos, higiénés és kulturált szintje.

Ebből adódó feladatok:

- megfelelő környezet kialakítása,
- változatos étrend biztosítása,
- helyes szokások gyakoroltatása.

Iskolaorvosi ellátás

Iskolaérettség és pályaválasztás előtt szükséges vizsgálatok.

Látás, hallás, testi fejlődés, stb. rendszeres ellenőrzése mellett kiszűrhetők az egészséget komolyabban károsító tényezők.

Ebből adódó feladatok:

- rendszeres, preventív egészségügyi vizsgálatok,
- szükség esetén beutaló szakorvosi ellátásra.

Baleset-megelőzés, baleseti ellátás

Baleset szempontjából tipikus veszélyhelyzetek:

- óráközi szünetek,
- testnevelés órák,
- osztálykirándulások,
- iskolai sportversenyek,

- átvonulás az ebédlőbe, zeneiskolába.

Ebből adódó feladatok:

- Balesetvédelmi oktatás. Óvó-védő intézkedések betartása.
- A pedagógus és a tanulók életmentéssel, elsősegélynyújtással kapcsolatos jártasságának felfrissítése.
- Tanítási idő alatt folyamatos telefonriasztási lehetőség biztosítása.

Beteg gyerek ellátása, fertőző betegek ellátása

A betegséget mutató gyermek ellátásának fontossága megelőzi a tanítási óra egyéb teendőit.

A fertőző betegséget az orvos állapíthatja meg.

Ebből adódó feladatok:

- A szülő értesítése. Szükség esetén mentő hívása ezt megelőzheti.
- Orvoshoz vinni, vitetni a gyermeket.

Munkavédelem

Az iskola helyiségei építészeti, munkavédelmi előírásoknak megfelelően vannak kialakítva. Emellett lehetnek sajátos kockázati tényezők. Utazás, kirándulás megszervezése körültekintő óvatosságot igényel.

Ebből adódó feladatok:

- Tűzriadó terv készítése, tűzriadó gyakorlat tartása időméréssel.
- Balesetvédelmi, munkavédelmi oktatás megtartása.
- Elsősegély-nyújtási ismeretek tanítása.

Személyi tisztaság

A tisztasági szokások korai kialakítása, az iskolai környezet tisztán tartása az egyik feltétele, hogy a személyi higiéné belső igényévé váljék a tanulóknak.

Ebből adódó feladatok:

- Tantermek tisztántartása, mellékhelyiségek, kézmosók, ivócsapok karbantartása, felújítása.
- Tisztasági szokások kialakítása.
- Saját környezet rendben tartása.

13.11. Környezeti nevelési program

Az iskola környezeti nevelésének céljai

Iskolánk tanulója az embert körülvevő világgal úgy ismerkedjen meg, mint Isten művével, ami Isten akaratából lett.

Megláttatni a tanulóval az ember helyét és feladatát a teremtettségben. Tudja, hogy az ember éppúgy teremtmény, mint a bennünket körülvevő élő illetve élettelen világ. Ismerkedjen az ember lehetőségeivel – cselekvéseinek hatáiraival.

Tudatosuljon a tanulóinkban, hogy a természetvédelem isteni parancs, amelyet már az első embernek kijelentett, és amely érvényes ma is a Földön élő minden emberi lényre. “ És fogta az Úristen az embert, elhelyezte az Éden kertjében, hogy azt művelje és őrizze.” (I. Mózes 2,15)

Az iskola környezeti nevelési tevékenységének kiemelt feladatai

- A környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése. A természetet, az embert, az épített és a társadalmi környezetet tisztelő szokásrendszer megalapozása.
- A környezet megóvásához szükséges képességek és készségek gyakoroltatása.
- A tanulók életkorának megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – tágabb és szűkebb környezetük megismerése, ezen belül elsősorban:
  - lakóhelyünk természeti értékeivel,
  - lakóhelyünk környezetvédelmi feladataival,
  - a környezetszennyezés formáival és hatásaival,
  - a környezetvédelem lehetőségeivel.

A környezeti nevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden munkatársának tanórai és tanórán kívüli feladata.

Iskolánk környezeti nevelési tevékenységében részt vesz az iskola teljes munkatársi közössége. Az iskola pedagógusainak rendelkezniük kell a színvonalas környezeti neveléshez szükséges ismeretekkel, módszertani kompetenciákkal.

A technikai dolgozók rendszeres munkaköri feladata közé tartozik több, a környezeti nevelési programhoz kapcsolódó feladat.

Az iskolavezetés megteremti a lehetőséget a testület számára környezeti nevelési témájú továbbképzésen való közös részvételnek. Összehangolja a pedagógusok és a technikai dolgozók munkáját. Gondoskodik a technikai dolgozók rendszeres munkaköri tevékenységei közé tartozó, iskolánk környezeti nevelési tevékenységéhez kapcsolódó feladatok ellátásáról és ellenőrzéséről.

Módszerek és tanulásszervezési formák

A környezeti nevelés során az ismeretanyag átadásakor törekszünk a gyakorlatban való szemléltetésre. Ehhez kapcsolódó tanulásszervezési formák és módszerek:

- A helyi tanterv tantárgyi rendszerében megjelenő ismeretanyag.
- Természetismereti, természetvédelmi versenyeken való részvétel.
- A Hortobágyi Nemzeti Park meglátogatása.
- Osztálykirándulások, tanulmányi kirándulások.
- Csoportszintű előadások, gyakorlati foglalkozások.
- Tanulmányi versenyeken való részvétel.
- Terepgyakorlat.

A környezeti nevelés szinterei

Az iskolai oktató-nevelő munka nem szorítkozik a tantárgyak óráira, de a feladatok zömét mégiscsak e keretek között valósítjuk meg. Tanórákon történik az ismeretek megalapozása, az iskola helyi tantervének komplex értékszemlélete pedig a tanulók környezetünk iránti felelősségét formálja.

Tanórai lehetőségek

A hit-és erkölcsstan, környezetismeret, természetismeret, földrajz, biológia, magyar irodalom, fizika, kémia tantárgyak által feldolgozott ismeretek, valamint a Csendes percek megbeszélései.

Környezeti nevelés helye a tantárgyi rendszerben

Alsó tagozaton a környezeti nevelés, mint szemléletmód, értékrend átadása áthatja az 1-4. évfolyamos tantárgyak teljes körét. Az első és második osztályban inkább az érzelmi beállítódás alakítása, a természettel, a környezettel való ismerkedés és "környezetbarát" szokások formálása a fő cél, ebből fokozatosan alakul ki a tudatosság és elkötelezettség szintje.

A környezetismeret tantárgy az elemi környezeti nevelésnek a fókuszpontja azáltal, hogy óráin tervszerűen és intenzíven történik a tanulók környezeti attitűdjének és ismereteinek fejlesztése. Személyes tapasztalatokra, élménygyűjtésre épül. Integrálja a természeti és társadalmi jelenségeket. A tanulói tevékenységek állnak az órák megtervezésének középpontjában. A tantárgy koncentrációs lehetőségeket kínál: lehetővé teszi az anyanyelvi, matematikai, esztétikai és a környezeti nevelés összehangolását.

A magyar nyelv és irodalom órákon környezeti neveléshez kapcsolódó tevékenység lehet pl. a mindennapi életből, természeti környezetből vett témán alapuló szépirodalmi művek, versek, prózai alkotások, ismeretterjesztő szövegek tanulmányozása, elemzése.

Matematika órán a szöveges feladatokban valódi környezeti adatok felhasználása a tanítás során bővíti a tanulók ismereteit, más oldalról közelítve meg a témát. Jelentős szemléletformáló hatása lehet valós, a saját meteorológiai mérőállomáson gyűjtött adatsorok alapján összeállított feladatoknak is.

A vizuális kultúra művészeti tárgy alkalmas a kérdéskör érzelmi megközelítésére, a természet és az ember alkotta környezet szépségeinek művészi bemutatására.

A technika-életvitel tantárgy lehetősége, hogy a tanulók gyakorlati szempontból elemezzék a környezetbarát létformát, és követendő, helyes példákat keressenek és mutassanak be.

Az 5-8. évfolyamon a környezeti nevelés alapvető pillérei a természettudományos tantárgyak: biológia, földrajz, fizika, kémia. E tantárgyak tanulása során szerzi a tanuló a természetre vonatkozó ismeretek, összefüggések, kölcsönhatások sokaságát.

Védeni, szeretni csak azt lehet, amit ismerünk. Környezetünk élővilágának ismerete nemcsak tananyag, hanem a szemléletformálás nagyon fontos eszköze is.

A társadalomtudományi tantárgyak feladata, hogy a társadalomszerveződés, valamint az emberi viselkedés és kultúra irányából közelítse meg a kérdést. A környezeti válság megoldása nem képzelhető el a jelenlegi társadalmi viszonyok meghaladása nélkül. A korábbi döntések elemzése segíti a jelenben való eligazodást, növeli a jövő iránti felelősséget. Ezek a tárgyak útmutatást adnak a környezeti gondok felismeréséhez és megoldásához, a közügyekben való részvételhez. A reáltárgyak feladatai közé tartozik, hogy bemutassák a fogyasztói modell helyett javasolt utakat.

A technika-életvitel tantárgy lehetősége, hogy gyakorlati szempontból elemezze a környezet károsodásának gazdasági következményeit, és követendő, helyes példákat keressen és mutasson be.

Az anyanyelv és az idegen nyelvek oktatása során a környezeti nevelés lehetősége lehet például: újságcikkek elemzése, fordítása, amelyek környezeti problémákkal, azok sikeres megoldásával foglalkozik.

A művészeti tárgyak alkalmasak a kérdéskör érzelmi megközelítésére, a természet és az ember alkotta környezet szépségeinek művészi bemutatására. E tárgyak hatásosan fel tudják hívni a figyelmet az értékvesztésre, az uniformizálódásra, valamint kulturális örökségünk megőrzésének fontosságára.

A test- és egészségnevelési tárgyak a környezet és az egészség szoros kapcsolatának megértésével, és az igények kialakításával tehetik a legtöbbet.

Hit- és erkölcsstan órákon a tanuló megismeri az ember Istentől kapott feladatát, felelősségét és helyét a teremtettségben.

Tanórán kívüli lehetőségek:

Tanulmányi kirándulások, terepgyakorlatok

A környezeti nevelés egyik hatékony módszere a tanulmányi kirándulások, és alsó tagozaton az egyes környezetismereti témákhoz kapcsolódó tereplátogatások. Nagyerdő, piac, állatkert, stb.

Az iskola helyi tantervében szereplő, környezeti nevelésre alkalmas tanulmányi kirándulás helyszíne:

- a fülöpi pékség, ahol a búza útját a kenyérig figyelemmel kísérhetik a gyerekek, valamint
- a Kékestető, hazánk legmagasabb csúcsa és környező tanösvénye, ahol az alföldi, városi gyerekek megismerkednek a hegy, hegység sajátosságaival.

A tanulmányi kirándulások célja a valóságos környezet megismerése, értékeinek befogadása.

Szabadidős foglalkozások

A környezeti nevelés szempontjából kiemelt jelentősége van a szabadidős tevékenységeknek. A szabadabb keretek nagyobb teret engednek a többirányú pedagógiai módszerek alkalmazásának. Alsó tagozaton a Nagyerdőn töltött délután, a Diószegi Sámuel Oktatóközpont tanösvénye, és előadásai nyújtanak hasznos alkalmakat. Felső tagozaton kiállítások, rendezvények látogatása, környezetvédelmi vetélkedőkön való részvétel.

Az iskolai környezet kialakításában és az iskola működtetésében rejlő környezeti nevelési lehetőségek

Az intézmény minden dolgozója fontosnak tartja az egészséges, esztétikus környezetet.

Ehhez mindenki tevékenyen hozzájárul. A példa tanulóink számára is nevelő hatású.

Az iskola udvara

Nagyon sok lehetőséget ad a természetes növényzet létének, és a gyerekekkel közösen óvhatjuk tisztaságát, ugyanakkor néhány feladat is kijelölhető számukra.

- A virágládák kihelyezése, folyamatos gondozása.
- A fából készült padok, lépcsők rendszeres festése.
- Az udvar portól való mentesítése.
- Az elültetett fa épségének óvása.

Az iskola belső környezete

Az osztályteremben és a folyosón szobanövényeket helyezünk el, és gondozzuk. Az udvaron található állatsimogató által a nagyvárosi gyerekek megismerkedhetnek a környező állatfajok és a házi állatok néhány példányával.

Zöld könyvtár, zöld videofilm és CD-tár létesítése

Az iskolai könyvtárban megtalálhatók a környezeti témakörökkel foglalkozó könyvek, videofilmek, CD-k. Ezt a pedagógusok és a tanulók is használhatják. A kölcsönzéshez, tanórai felhasználáshoz segítséget nyújt a természettudományi munkaközösség vezetője.

Iskola – szülő - tanuló viszony a környezeti nevelés terén

Az iskolai környezeti nevelés csak otthoni hasonló szemlélet mellett lehet hatékony.

Törekszünk a szülőket rendszeresen tájékoztatni környezeti nevelői munkánkról, valamint az ezzel kapcsolatos közös feladatainkról.

Az iskola külső kapcsolatai a környezeti nevelés terén

Kapcsolatot tartunk a Hortobágyi Nemzeti Park munkatársaival. A közösen szervezett programok során a tanulók megismerik a tanösvényt, lakóhelyünk jellegzetes állatait, növényeit, a védett fajokat.

13.12. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A keresztyén iskola működésének természetes része az esélyegyenlőségre való törekvés, a kompenzáló nevelés-oktatás. Ez vonatkozik a felzárkóztatásra szoruló, de a tehetségük miatt különös bánásmódot igénylő tanulóakra is. Figyelemmel kísérjük az anyagi vagy kapcsolati nehézségek között élő családjainkat. A konkrét intézkedéseket az egyéni szükségletek alapján tervezzük, rövid és hosszú távon.

Iskolánkban az esélyegyenlőségről vallott és képviselt nézeteket a Biblia értékrendje határozza meg. "Mert nincsen Isten előtt személyválogatás." (Róma 2,11)

Az iskola tanulói közössége a református gyülekezetekhez hasonlóan heterogén összetételű. A napi munkánkat az egyénre figyelő pedagógiai kultúra határozza meg.

Napközi otthon, tanulószoba

A Köznevelési törvény előírásainak megfelelően az iskolában tanítási napokon délután 17 óráig az 5-8. évfolyamon tanulószoba működik. A tanulószobák működtetésénél lehetőség szerint figyelembe vesszük az egyéni elfoglaltságok, zeneiskola, néptánc, sportkör, stb. időbeosztását és a szülői kéréseket.

A napközi otthon és a tanulószoba a tantermekben van, így a szabad polcos könyvtári állomány a tanulók rendelkezésére áll a felkészüléshez.

Diákétkeztetés

A törvény keretei között biztosítjuk a rászoruló diákjaink számára a kedvezményes és ingyenes étkeztést.

Tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások

Az egyéni képességek minél jobb kibontakoztatását, a tehetséges tanulók gondozását, valamint a gyengék felzárkóztatását az egyes szaktárgyakhoz kapcsolódó tanórai

differenciálás, az egyéni fejlődést nyomon követő mérési rend, a bontott tanórák és a tanórán kívüli tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások segítik.

Az 1-4. évfolyamon az egyes tantárgyakból gyenge teljesítményt nyújtó tanulók számára egyéni képességfejlesztő foglalkozásokat szervezünk. A tanulási zavarokkal küzdő gyermekeket a megfelelő városi szakellátás segítségével mellett fejlesztjük. Az első évfolyam preventív tanítási szemlélete segíti a lassabban haladók fejlődését, és pontossá, alapossá teszi a gyorsabban haladók ismereteit.

Évi rendszeres tematikával tehetséggondozó, versenyekre, pályázatokra felkészítő foglalkozásokat tartunk. Az egyéni felkészítéseket az iskola pedagógusai végzik.

A 8. évfolyamon a továbbtanulás, a középiskolai felvétel elősegítésére a gyenge eredményt elérő tanulók részére felzárkóztató, a jó eredményt elérő tanulók részére tehetséggondozó órákat tartunk. A tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások indításáról - a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével - az igazgató dönt.

Iskolai sportkör

Az iskola valamennyi tanulója az iskolai sportkör tagja. Az iskolai sportkör a tanórai testnevelési órákkal együtt biztosítja a tanulók mindennapi testedzését, valamint a tanulók felkészítését a különféle sportágakban az iskolai és iskolán kívüli sportversenyekre.

Versenyek, vetélkedők, bemutatók

A tehetséges tanulók továbbfejlesztését segítik a különféle (szaktárgyi, sport, művészeti stb.) versenyek, vetélkedők, melyeket az iskolában évente rendszeresen szervezünk. A legtehetségesebb tanulókat az iskolán kívüli versenyeken való részvételre is felkészítjük. A versenyek, vetélkedők megszervezését, illetve a tanulók felkészítését a különféle versenyekre a nevelők szakmai munkaközösségei, illetve a szaktanárok végzik. A versenyek nevezési díját az intézmény fizeti, így biztosítjuk a tanulók egyenlő esélyű, csak a tanulmányi munkájuktól és tehetségüktől függő részvételét.

Tanulmányi kirándulások

A helyi tanterv által meghatározott tanulmányi kirándulások a tanulók ismereteinek bővülése mellett a tanulók esélyegyenlőségét is szolgálják. A tanulmányi kirándulás kapcsolódik az adott évfolyam tananyagához. Nincs minden tanulónak lehetősége, hogy ezekre a helyekre a családja elvigye. Az iskola, költségvetési lehetőségeinek függvényében, évente azonos évfolyamra szervezi meg a kirándulásokat.

Állandó helyszínek:

2.osztály – Fülöp péküzem – a kenyér útja

3.osztály – Hortobágy

4. osztály – Kékestető

6.osztály - Eger

7. osztály – Álmosd , Kölcsey emlékház

Ha a költségvetés nem teszi lehetővé a tanulmányi kirándulások intézményi finanszírozását, a tanév második félévében, a Szülői Tanács összehívása után, a szülők által finanszírozott osztálykirándulások helyszíneként javasoljuk.

Múzeumi, kiállítási, könyvtári és művészeti előadáshoz kapcsolódó foglalkozás

Egy-egy tantárgy néhány témájának feldolgozását, a követelmények teljesítését, a tanulók művelődését szolgálják a különféle közművelődési intézményekben, illetve művészeti előadásokon tett csoportos látogatások. Ezek egy része térítéses formában kerül megszervezésre, de a rászoruló családok gyermekeinek belépő jegyét az iskola megveszi.

Iskolai könyvtár

A tanulók egyéni tanulását, önképzését az iskolai könyvtár és a tantermekben elhelyezett szabadpolcos rendszer segíti. A tanulók egyenlő hozzáférése biztosított.

Művészeti intézményekkel való együttműködés

A művészeti oktatáson belül a szakszerű zenei képzés kereteit a zeneiskolákkal való együttműködés biztosítja tanulóinknak.

13.13. A településen élő nemzetiségek kultúrájának megismerése

Debrecen jelenleg az ország második legnagyobb városa. Ennek megfelelően számos nemzetiség található a lakosság soraiban. A legtöbb lélekszámú nemzetiségi csoportok megjelennek az önkormányzati választások alkalmával, így ezeknek ismerete indokolt tanulóink számára is. A Debrecenben élő nemzetiségek közül a legjelentősebbek: bolgár, ruszin, román, német, cigány, örmény. A helyi tantervben a Hon-és népismeret modul választottuk, ennek tananyaga tartalmaz a tanulók számára a településen élő nemzetiségekről megfelelő tájékozódást.

A művészeteken keresztül megismerhető sajátosságokat a vizuális kultúra és ének tantárgyak, vallási szokásokat az ökumenizmus jegyében a hit-és erkölcstan tantárgy tananyagában tanítjuk.

13.14. A tanuló jutalmazásával összefüggő elvek

Az iskola holisztikus pedagógiai programjához illeszkednek a tanulók jutalmazásának és büntetésének elvei.

A tanítvány a református keresztyén pedagógus számára olyan, akiben Isten ajándékait, Tőle kapott talentumait fedezheti fel. Ezért kellő alázattal segíti tanítványait, hogy fel tudják mutatni azokat a képességeket, amelyeket Teremtőjüktől kaptak.

A pedagógus és a tanítvány kapcsolata akkor megfelelő, ha a következő dolgokban a kölcsönösség jellemző rá:

- elfogadják egymás szerepeit, annak tartalmi jellemzőit, s tisztában vannak a sajátjukkal,

- nyíltak, őszinték egymáshoz, s ezzel nem élnek vissza,
- értékelik, becsülik egymást az esetleges konfliktusok ellenére is.

A tanulók tanulmányi munkájának, közösségi magatartásának, szorgalmának jutalmazásánál a szeretet és az irgalmasság együttes gyakorlására törekszünk.

A mértékadó és mértéktartó szeretet, amelynek gyakorlása közben a nevelő tanítványait kellő bölcsességgel, és nemüknek, koruknak megfelelő magatartásformával, szükség szerint jutalmazással és büntetéssel formálja.

A kiemelkedő tanulási teljesítményt nyújtó tanulókat félévkor és év végén „kitűnő” osztályzattal értékeljük.

Az iskola jutalomban részesítheti azt a tanulót, aki képességihez mérten:

- példamutató magatartást tanúsít,
- folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el,
- az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez,
- iskolai, illetve iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyeken, vetélkedőkön vagy előadásokon, bemutatókon vesz részt,
- bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez.

Az iskolai jutalmazás formái

Az iskolában tanév közben elismerésként a következő dicséretek adhatók:

- szaktanári dicséret,
- tanulószobai nevelői dicséret,
- osztályfőnöki dicséret,
- igazgatói dicséret,
- nevelőtestületi dicséret.

Az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő munkát végzett tanulók a tanév végén

- szaktárgyi teljesítményért,
- példamutató magatartásért,
- kiemelkedő szorgalomért,

- példamutató magatartásért és kiemelkedő szorgalomért

dicséretben részesíthetők.

Az iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók szaktanári, osztályfőnöki dicséretben, megyei, vagy országos versenyen sikeresen szereplők igazgatói dicséretben részesülnek.

A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, az egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget csoportos dicséretben és jutalomban lehet részesíteni.

Nyolcadik évfolyam végén a felső tagozaton végig kitűnő tanulmányi eredménnyel végzett tanulók, a tanévzáró istentiszteleten, ünnepélyes keretek között vehetik át a nevelőtestület dicsérő oklevelét.

A tanév végén, ha erre az iskola költségvetése lehetőséget ad, jutalomkönyvekkel ismerjük el kiváló tanulóink eredményét.

A jutalom akkor tölti be pedagógiai funkcióját, ha további értékes munkára, tanulásra, ismeretszerzésre ösztönzi a tanulót.

13.15. Az iskolaváltás és a tanuló átvételének szabályai

„Az iskola pedagógiai programja meghatározza az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályait, szükség esetén különbözeti vizsgálattal, egyéni segítségnyújtással, türelmi idő biztosításával vagy évfolyamismétléssel.”

Az iskolaváltás történhet:

- másik általános iskolába történő átjelentkezéssel,
- középiskolába történő felvétellel,
- külföldre távozással (ideiglenesen vagy állandóra)

Másik intézménybe történő átiratkozáshoz a szülőnek be kell mutatni a fogadó intézmény nyilatkozatát a felvételtől. Másik általános iskolába történő átjelentkezés esetén a tanuló osztályfőnöke intézkedik a tanulót megillető taneszközök, dolgozatok kiadásáról, az iskolatitkárság a hatályos iratkezelési szabályzatnak megfelelően a tanulót kijelenti az iskola tanulóinak sorából.

Tanuló átvétele más iskolából abban az esetben lehetséges, ha ez etikai kifogás alá nem esik.

Az első évfolyamra történő túljelentkezés miatt, a későbbi évfolyamokon előnyt élveznek azok a tanulók, akik az esetlegesen megüresedő helyekre továbbra is igényt tartanak.

Több jelentkező esetén az elbírálás szempontjai a felvétel szempontjaival azonosak, a felvétel sorrendje paritásos rendben, a gyülekezetek lelkészeinek ajánlása alapján történik.

Az iskola igazgatója az átlag létszám fölötti osztálylétszámoknál mérlegeli, hogy szükséges-e a megüresedett férőhelyet feltölteni.

Az átvétellel felvett, vagy külföldről visszaérkezett tanuló felzárkóztatása egyéni segítségadással, órai differenciálással és felkészítő foglalkozással történik.

A nagyobb lemaradást mutató területek felzárkóztatása igazgatói engedéllyel hosszabb időt is igénybe vehet, ilyenkor az osztályozó vizsgák, vagy a különbözeti vizsga időpontja egyénileg kerül kitűzésre.

13.16. A számonkérés rendje

Az iskolai tudásátadás és a tananyag elsajátítása mutatja az iskolában folyó pedagógiai munka eredményességét. Ahhoz, hogy ez mérhető legyen, az oktatás minden szereplőjének tisztában kell lennie a követelményekkel. A fejlesztésközpontú pedagógiai gyakorlatban a tanulói tevékenységek és teljesítmények, valamint a tanulók fejlődésmenetének értékelése a fejlesztési követelmények mentén történik. Abból indul ki, hogy a tanuló hol tart a fejlődés folyamatában. Rámutat az eredményekre, valamint a hiányosságokra és útmutatást ad a továbblépéshez, hogy a tanuló minél inkább megközelítse a kimeneti elvárásokat. A jó értékelés tehát értékrendet közvetít, segítve ezzel az elvárások megértését, értelmezését, és ösztönzést ad a teljesítéshez. Mindamellet igazságos és következetes. Ez az alsó tagozat jellemző ellenőrzési értékelési eljárása.

Minél fiatalabb a tanuló, annál fontosabb számára az azonnali visszajelzés, a rendszeres és javított értékelés, ami első és második évfolyamon nem a minősítést jelenti, hanem a továbbfejlődés lehetőségét és irányát mutatja a kisgyermeknek.

Első-második évfolyamon az írásbeli munka ellenőrzése naponta történik. A tanító útmutatására a tanuló javítja saját hibáit.

Felsőbb évfolyamokon értékelésünk norma és kritériumorientált.

Az értékelés során a pedagógus két alapvető szempontot vesz figyelembe:

- a mért teljesítménynek mennyi az objektív értéke,
- két értékelés között mennyit fejlődött, vagy hanyatlott a tanuló teljesítménye.

Az előírt követelmények teljesítését a nevelők az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzik. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.

A tanulást sokféle eszközzel biztosíthatjuk. A lényeg azonban mindig az, hogy a megoldandó feladat tevékenységre ösztönző formában jelenjen meg. Adjon lehetőséget a tanulónak arra, hogy megoldhassa, lehetőség szerint szerezzon örömet számára, mind a tevékenység, mind az eredmény. A szívesen végzett feladatokkal a tanuló hatékonyabban tud fejlődni, belsővé válik számára a tanulási tevékenység. Ez későbbiekben a kötelességből végzett munka rutinját alapozza meg.

A nevelők a tanulók munkáját egy-egy témakörön belül szóban és írásban is ellenőrzik.

Az egyes témakörök végén a tanulók az egész téma tananyagát és fő követelményeit átfogó témazáró dolgozatot írnak.

Az iskola házirendje a számonkéréssel kapcsolatos tanulói jogokat az alábbiakban szabályozza:

Az iskola tanulójaként jogod van:

1.3.4. Megismerni érdemjegyeidet, osztályzataidat (szóbeli felelet után azonnal, röpdolgozatod érdemjegyét a következő órán, témazáró dolgozat esetén legkésőbb két héttel a megírás után). A nagyobb írásbeli ellenőrzések időpontját legalább egy héttel, az éves szóbeli és írásbeli beszámolók időpontját legalább egy hónappal előre megtudni. (Egy napon legfeljebb két témazáró dolgozat megírására kerülhet sor.)

Az iskola sajátos módszertani programjának részeként alkalmazott kulcsponeti vizsgák időpontja a tanulócsoport felkészültségének függvényében, a munkaközösségek javaslatával, a tanév rendjében évente kerül meghatározásra. A kulcsponeti vizsgák felelőse az iskola igazgatója. A tanulók egyenként adnak számot a vizsga követelményének megfelelő tudásukról. A tanulók a vizsgára érdemjegyet nem kapnak, de hiányos tudás esetén a vizsgára ismét fel kell készülniük és vizsgázniuk. Az alsó tagozatos vizsgák összehasonlítható eredménye a tanuló fejlődését mutatja. A felső tagozatos vizsgák alapismereteket ellenőriznek.

13.17. A házi feladat meghatározásának elvei, korlátai

Egész napos rendben működő osztályaink számára a házi feladat az önálló tanulásra való szoktatást jelenti. A délelőtti és délutáni órarendbe illesztett tanulási idők elsősorban az írásbeli házi feladatok megoldására adnak lehetőséget. A napközi otthon, amennyiben a szülő írásban nem kéri a tanuló eltávozását, hasonló feltételeket igyekszik biztosítani a tanulók számára.

A napközis, tanulószobai vagy otthoni megoldásra váró feladatokat a pedagógusok a tanítási órákon, a tanított tananyaggal összefüggésben, rendszeres otthoni gyakorlásra jelölik ki.

A szóbeli felkészülés céljából meghatározott feladatokat a következő tanítási órákon szóbeli, esetenként írásbeli számonkérési formában, illetőleg frontális számonkéréssel ellenőrizzük. A szóbeli feladatok mellett a legtöbb tantárgyból rendszeresen írásbeli házi feladatokat határozzunk meg, amelyet tanulóinknak általában a következő tanítási órára kell elkészíteniük.

Azoknak a feladatoknak az elkészítési idejét, amelyek hosszabb időt igényelnek, a tantárgyat tanító pedagógus határozza meg az osztály vagy egyes tanulók tudás és képességszintjéhez igazítva. Ilyen feladatok például a házi olvasmányok, az olvasónapló, a tanulói kiselőadásokra való felkészülés vagy hosszabb idegen nyelvi fordítási feladat, de az életvitel és gyakorlat vagy vizuális kultúra órára készítenő alkotás is lehet.

Az iskolaotthonos osztályok kivételével a hétvégi időszakra is jelölünk ki írásbeli és szóbeli házi feladatot, de ennek mértéke, terjedelme nem haladhatja meg a hétköznapiakon is szokásos mértéket.

Az iskolaotthonos osztályok hétféle feladata a kötelező és ajánlott olvasmányok olvasása, illetve gyűjtőmunka, kutató munka lehetnek.

A szóbeli és írásbeli házi feladatok meghatározásakor a következő elveket követjük:

Alsó tagozatos tanulóknak annyi szóbeli és írásbeli házi feladatot jelölünk ki, hogy a másnapi felkészüléshez 1-2. évfolyamon 30 perc, 3-4 évfolyamon maximum 45 perc elegendő legyen.

Felső tagozaton az egyes tantárgyak felkészülési ideje különböző, a felső tagozaton tanító pedagógusok figyelemmel kísérik a tanuló órarendjét, hogy a különböző tantárgyakból adott feladatok a tanulók túlterhelése nélkül elvégezhető legyen. Minden pedagógus tudja, hogy a tanulóknak egy-egy tanítási napra több tantárgyból is készülnie kell.

A tanítási szünetek időtartamára (nyári, őszi, téli és tavaszi szünet, többnapos ünnepek) nem adunk az átlagos mennyiséget meghaladó írásbeli és szóbeli házi feladatot.

Fontosnak tartjuk, hogy diákjaink szellemi kapacitását optimálisan kihasználjuk. Ennek érdekében szükségesnek tartjuk, hogy felsős tanulóink számára rendszeresen önálló otthoni felkészülésre alkalmas írásbeli és szóbeli feladatokat határozzunk meg. A házi feladat nem helyettesítheti az új tananyag órai feldolgozását. A szóbeli házi feladat a tanórán megértett és gyakorolt tananyagot tartalmazza, az ismeret alaposabb rögzítése érdekében. Az írásbeli házi feladatra akkor kaphat a tanuló érdemjegyet, ha erről előzőleg tudomást szerzett.

13.18. Az iskolában alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek

A Nevelési programban meghatározott célok teljesülése, és az ehhez illesztett módszerek alkalmazása a napi gyakorlatban körültekintő pedagógiai tudást feltételez az iskola nevelőtestületétől.

A pedagógusok egymás munkájára építő, és egymás munkáját megbecsülő magatartást tanúsítanak.

A korábban felsorolt módszertani sajátosságok közül az iskola módszertani kultúrájának egyedi tartalmai közé tartozik az első két évfolyam preventív szemléletű kompetencia-fejlesztési gyakorlata.

Ennek mottójául az alábbi idézeteket választottuk:

„Az oktatás elismerésre méltó dolog, de nem árt, ha időnként eszünkbe jut, hogy amit valóban érdemes tudni, nem tanítható.” (Oscar Wilde)

„Ha tudásod a szívedből fakad, bölcs vagy, de ha csak könyvekből gyűjtötted: legfeljebb műveltnek tarthatod magad.” (Simon András)

Ennek megfelelően a tananyag kiválasztásánál a tanulók számára érthető, és életkoruk gondolkodási szintjéhez igazított ismeretanyagot közvetítünk. A hangsúlyt a maradandó képességekre, a hosszú távú tanulást segítő ismeretekre helyezzük.

A feldolgozás ütemét és mértékét az alapkövetelményeken túl a gyermekcsoport egyenletes fejlődése, illetve az egyéni adottságok határozzák meg.

Alsó tagozaton évenként és osztályonként heti bontású igazodó tanmenet biztosítja, hogy a tanítási óra a gyermekek adott szintjéhez, a fejlesztendő területhez igazodjon.

Az életkori szenzitivitásra építő tanítói eljárások segítik a tananyag hatékony elsajátítását, a készségek, a problémamegoldó gondolkodás és a kreativitás optimális fejlesztését.

A másik egyedi módszertani eljárásunk az előzetes tudás ellenőrzését szolgáló kulcspontri vizsgák rendszere. Alsó tagozaton kulcspontri mérés minden évben van, míg felső tagozaton a vers törzsanyag vizsga kivételével (6. és 8. évfolyam) évente más-más területen.

A tehetséggondozásnak számos formáját alkalmazzuk. A szokásos tananyag-gazdagításon és versenyfelkészítésen túl olyan indirekt fejlesztési lehetőségeket is fontosnak tartunk, amik nem csupán a tanulók ismeretét gyarapítják, hanem más személyiségtulajdonságokat is fejlesztenek.

A tanulói kiselőadás tartására csak az adott tantárgyból kiváló tanulók kérhetők fel – tudásuk gyarapítása és a szóbeli előadás gyakorlására céljából. A kisebb 5-6. osztályos tanulóknak még segítünk az anyaggyűjtésben, a 7-8. évfolyamosok a téma megjelölése után maguk készülnek fel. Előadást a kiválasztott, felkért vagy önként jelentkezett jó tanulók akkor tarthatják meg, ha alaposan felkészültek, és önállóan, szabadon (nem olvasva) el tudják mondani, esetleg szemléltetik is.

A családi istentiszteletek műsoros alkalmaira egy-egy évfolyamunk, vagy osztályunk készül. Az évfolyam valamennyi tanulója kap szerepet, és mindenkinek lehetősége adódik, hogy gyakorolja a mikrofon használatát, a közönség előtti szereplést.

A szóbeli kifejezőkészség napi gyakorlata a reggeli órakezdő Csendes percek alkalma. A tanulók a saját életükkel kapcsolatos helyzetekkel találkoznak, illetve mondhatják el tapasztalataikat, kérdéseiket, s keresnek rá közösen keresztyén válaszokat. Felső tagozaton, az értékrend megtartása mellett, az osztályfőnöki órák tartalma kerül az órakezdő percekbe.

A matematikai gondolkodás alakításánál fontos szempontként kezeljük a megértést. Ezért első két évfolyamon kerüljük a sematikus gyakoroltatást, a sztereotip feladatmegoldások bevésését. A tanulók különféle megoldási javaslatokat indokoltatjuk, ok-okozati összefüggések keresésére motiváljuk őket. Az integratív műveleti gondolkodási szint akkor tud eredményesen kialakulni a tanulóknál, ha abban első évfolyamtól kezdve folyamatosan gyakorlatot szerezhetnek. Tehát önállóan választhatnak a problémamegoldáshoz stratégiát, eszközt, módszert. Alkalmuk van saját megoldásaikat magyarázni, következtetéseket megfogalmazni. Erre időt, és egyéni megszólalási lehetőséget kell számukra biztosítani.

Az alapokon épült gondolkodási készségre lehet építeni a felső tagozat emelt óraszámú matematika óráit, de az önállóan gondolkodó, döntésképes felnőtt életet is.

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSA ÉS JÓVÁHAGYÁSA

A Debrecen-Bánki Református Egyházközség Presbitériuma ..2017 számú határozatával a helyi pedagógiai programot jóváhagyta. (jegyzőkönyvi kivonat mellékelve)

.....
Az iskolai igazgatója sk.

.....
A gyülekezet lelkipásztora sk.

Debrecen, 2017. augusztus